RETTENS DOM (Fjerde Udvidede Afdeling)

11. juli 2007 *

I sag T-351/03,

Schneider Electric SA, Rueil-Malmaison (Frankrig), ved avocats A. Winckler og M. Pittie,

sagsøger,

støttet af:

Den Franske Republik ved G. de Bergues, som befuldmægtiget,

intervenient,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, først ved P. Oliver, É. Gippini Fournier og C. Ingen-Housz, derefter ved M. Oliver, O. Beynet og R. Lyal, og endelig ved M. Oliver, R. Lyal og F. Arbault, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

* Processprog: fransk.

støttet af:

Forbundsrepublikken Tyskland ved W.-D. Plessing og M. Lumma, som befuldmægtigede,

intervenient,

angående et erstatningssøgsmål med påstand om erstatning af det tab, sagsøgeren angiveligt har lidt som følge af, at proceduren for kontrol af, om Schneider Electric SA's overtagelse af Legrand SA var forenelig med fællesmarkedet, var behæftet med ulovligheder,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Fjerde Udvidede Afdeling)

sammensat af dommerne H. Legal, I. Wiszniewska-Białecka, V. Vadapalas, E. Moavero Milanesi og N. Wahl,

justitssekretær: fuldmægtig K. Pocheć,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 25. april 2007,

afsagt følgende

Dom

Relevante retsforskrifter

1 Det bestemmes i artikel 2, stk. 3, i den udgave af Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EFT L 395, s. 1, som berigtiget (EFT 1990 L 257, s. 13), og som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1310/97 af 30. juni 1990 (EFT L 180, s. 1) (herefter »forordningen«)), som tvisten er omfattet af, at anmeldte sammenslutninger, der skaber eller styrker en dominerende stilling, og som bevirker, at den faktiske konkurrence hæmmes på afgørende måde inden for fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf, skal erklæres uforenelige med fællesmarkedet.

2 Ifølge artikel 3, stk. 1, litra b), opstår en sammenslutning, når en virksomhed opnår den direkte eller indirekte kontrol over en eller flere andre virksomheder, bl.a. gennem erhvervelse af andele eller aktiver.

3 I artikel 6, stk. 1, litra b), bestemmes, at Kommissionen skal erklære sammenslutninger, som anmeldes til den i henhold til forordningen, og som, skønt de er omfattet af denne, ikke rejser alvorlig tvivl med hensyn til, om de er forenelige med fællesmarkedet, forenelige hermed.

4 I modsat fald skal Kommissionen i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, litra c), beslutte at indlede den nøjere kontrolprocedure (beslutte at »indlede fase II«).

5 Det bestemmes i artikel 10, stk. 1, at de nævnte beslutninger skal træffes inden højst en måned regnet fra dagen efter modtagelsen af anmeldelsen af sammenslutningen eller fra dagen efter modtagelsen af de fuldstændige oplysninger.

6 I artikel 8 bemyndiges Kommissionen i henholdsvis stk. 2 og stk. 3 til inden for rammerne af kontrolfase II at træffe enten en beslutning om, at sammenslutningen er forenelig med fællesmarkedet — eventuelt efter at de berørte virksomheder har foretaget ændringer af deres anmeldte udkast til sammenslutning — eller en beslutning om, at sammenslutningen er uforenelig med fællesmarkedet.

7 I artikel 10, stk. 3, bestemmes, at beslutninger, hvorved en fusion erklæres for uforenelig med fællesmarkedet, skal træffes senest fire måneder efter datoen for indledningen af fase II.

8 I henhold til artikel 8, stk. 4, kan Kommissionen, hvis en sammenslutning, der er erklæret for uforenelig med fællesmarkedet, allerede er gennemført, ved beslutning i henhold til stk. 3 eller ved særlig beslutning beordre en deling af virksomhederne eller enhver anden forholdsregel, som vil kunne genetablere en effektiv konkurrence.

9 Ifølge artikel 10, stk. 6, anses sammenslutningen for at være forenelig med fællesmarkedet, hvis Kommissionen ikke enten har truffet en beslutning om at indlede fase II inden udløbet af fristen på højst en måned regnet fra dagen efter modtagelsen af anmeldelsen af sammenslutningen eller fra dagen efter modtagelsen af de fuldstændige oplysninger eller en beslutning, hvorved der træffes afgørelse om fusionens forenelighed med fællesmarkedet, senest fire måneder efter indledningen af fase II.

10 Det bestemmes i artikel 10, stk. 5, at hvis Fællesskabets retsinstanser annullerer en beslutning truffet af Kommissionen, løber forordningens frister på ny fra datoen for domsafsigelsen.

11 I artikel 7, stk. 1, bestemmes, at en sammenslutning hverken må gennemføres inden anmeldelsen eller i en periode på tre uger efter anmeldelsen.

12 Det bestemmes dog i artikel 7, stk. 3, at stk. 1 ikke er til hinder for gennemførelsen af et offentligt overtagelses- eller ombytningstilbud, der er anmeldt til Kommissionen, for så vidt som erhververen ikke udøver de stemmerettigheder, der er knyttet til de erhvervede andele, eller kun udøver dem med henblik på at bevare den fulde værdi af sin investering på grundlag af en dispensation givet af Kommissionen i henhold til stk. 4.

13 Ifølge sidstnævnte bestemmelse kan Kommissionen efter anmodning give dispensation fra de i artikel 7, stk. 1 og 3, omhandlede forpligtelser for at forhindre, at en eller flere af de af sammenslutningen berørte virksomheder påføres alvorlig skade. Der kan knyttes betingelser og påbud til dispensationen med henblik på at sikre grundlaget for en effektiv konkurrence. Der kan anmodes om dispensation, og denne kan tilstås, på ethvert tidspunkt før anmeldelsen eller efter transaktionen.

14 Endelig bestemmes det i forordningens artikel 18, stk. 1, at Kommissionen, før der træffes beslutning i henhold til bl.a. artikel 8, stk. 3, skal give de berørte virksomheder lejlighed til på alle stadier af proceduren indtil høring af Det Rådgivende Udvalg at udtale sig om de punkter, der fremføres imod dem.

15 Det bestemmes i samme artikels stk. 3, at Kommissionen alene skal bygge sine beslutninger på punkter, med hensyn til hvilke de berørte parter har haft lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger, og at de berørte parters ret til at udtale sig i fuldt omfang skal tilgodeses under hele proceduren.

Sagens baggrund

16 Schneider Electric SA (herefter »Schneider«) og Legrand SA er franske selskaber, som driver virksomhed inden for produktion og salg, for Schneiders vedkommende af produkter og systemer inden for eldistribution, industrikontrol og automation og for Legrands vedkommende inden for elektriske apparater til lavspænding.

17 Eldistributionssektoren inddeles i følgende produktmarkeder:

Markedssegment	Betegnelse	Produkter
Segment 1	Hovedtavler til lavspænding	Skabselementer, afbrydere, sikringer osv.
Segment 2	Fordelingstavler	Skabselementer, afbrydere, sikringer osv.
Segment 3	Kabelføringsveje og kanalskinnesystemer	Kabelføringsveje og kanalskinnesystemer
Segment 4	Gruppetavler	Skabselementer, sikkerhedsafbrydere, sikringer, fejlstrømsafbrydere osv.
Segment 5A	Elektrisk udstyr til tilslutning efter gruppetavlen	Monteringsmateriel, kontrolsystemer, sikkerheds- og sikringssystemer, komponenter til kommunikationsnetsystemer

Segment 5B	Tilbehør til opdeling af installationen	Forgreningsdåser, fastgørelsesmateriale og udstyr til kabelføring mellem gruppetavlen og installationsapparaturet
Segment 5C	Integreret kabelføring	Gulvstik, ledningskanaler til vægopsætning, standere osv.
Industrielle komponenter	Produkter til transformering og strømforsyning, hjælpemateriel i forbindelse med kontrol og signalering	Udstyr til sikring af industrielle anlægs forsyning med veksel- eller jævnstrøm, tilslutningsmateriel, som skal sikre styringen af industrielle anlæg

18 Grossister, der udgør forhandlerne i et nærområde, køber af industrikoncernerne det udstyr, som anvendes af de erhvervsudøvende inden for sektoren, dvs. installatører og tavlemontører. De sidstnævnte monterer de forskellige komponenter til elforsyningstavlerne.

19 Schneider og Legrand gav Kommissionen meddelelse om, at Schneider planlagde at erhverve, som omhandlet i forordningens artikel 3, stk. 1, litra b), kontrollen med hele Legrand gennem et offentligt ombytningstilbud (offre publique d'échange, herefter »OPE«).

20 I henhold til en skrivelse af 12. januar 2001, som de to selskabers bestyrelsesformænd havde udvekslet, skulle Legrands bestyrelsesformand personligt tilknyttes udarbejdelsen af enhver løsning, der måtte blive forelagt Kommissionen, og intet af selskaberne kunne foreslå eller indgå nogen som helst forpligtelse vedrørende Legrand, medmindre Schneider og Legrands bestyrelsesformænd havde givet deres samtykke dertil.

21 Den 15. januar 2001 gav selskaberne meddelelse om, at de var blevet enige om den påtænkte fusion (herefter »fusionen«), og Schneider forelagde et udkast til OPE vedrørende Legrand-aktierne for Conseil français des marchés financiers i Paris.

22 Schneiders OPE var åbent fra den 1. februar til den 7. marts 2007 og blev formelt anmeldt til Kommissionen den 16. februar 2001.

23 De anmeldende parter anførte bl.a. i CO-anmeldelsesformularen, at der for så vidt angår fusionens virkninger på de pågældende sektormarkeders segment 4 og 5 kun var ringe grund til at antage, at fusionen kunne få konglomeratvirkning.

24 Kommissionen fandt, at fusionen rejste alvorlig tvivl med hensyn til, om den ville være forenelig med fællesmarkedet, og indledte derfor den 30. marts 2001 kontrolfase II i overensstemmelse med forordningens artikel 6, stk. 1, litra c).

25 Ved skrivelse af 6. april 2001 tilsendte Kommissionen i henhold til forordningens artikel 11, stk. 1, Schneider og Legrand en begæring om oplysninger.

26 Begæringen fulgtes af en formel beslutning i henhold til forordningens artikel 11, stk. 5, som var dateret den 27. april 2001, og som i henhold til artikel 10, stk. 4, bevirkede, at den for Kommissionen gældende frist på fire måneder fra indledningen af fase II til at træffe afgørelse om, hvorvidt fusionen var forenelig med fællesmarkedet, blev stillet i bero.

27 Efter at cour d'appel de Paris (Frankrig), for hvilken mindretalsaktionærer i Legrand havde indbragt et søgsmål, hvori de bestred gyldigheden af Schneiders OPE, havde annulleret dette, forelagde Schneider den 7. juni 2001 et ændret OPE, som blev erklæret gyldigt, åbnet den 21. juni samme år og lukket den 25. juli 2001.

28 Den 3. august 2001 tilsendte Kommissionen Schneider en meddelelse af klagepunkter, hvori den fastslog, at fusionen ville skabe eller styrke en dominerende stilling på en række nationale sektormarkeder.

29 Den 6. august 2001 udsendte Commission des opérations de bourse meddelelse om det endelige resultat af Schneiders OPE, hvoraf det fremgik, at selskabet havde erhvervet 98,7% af aktierne i Legrand.

30 I deres svar af 16. august 2001 på meddelelsen af klagepunkter bestred fusionsdeltagerne Kommissionens definition af markederne og dens vurdering af fusionens virkninger på disse markeder.

31 Den 29. august 2001 blev der afholdt et møde mellem Schneider og Kommissionens tjenestegrene med henblik på at foretage en række ændringer af fusionen, som kunne løse de konkurrenceproblemer, Kommissionen havde påpeget.

32 I dette øjemed forelagde Schneider flere gange Kommissionen forslag til afhjælpningsforanstaltninger.

33 Ved skrivelse af 25. september 2001 til det for konkurrencepolitik ansvarlige medlem af Kommissionen gav Schneider og Legrand udtryk for, at det var kommet som en fuldstændig overraskelse for dem, at Kommissionens tjenestegrene havde reageret negativt på deres seneste forslag, selv om disse indebar, at Legrand skulle trække sig ud af markedet for komponenter til eltavler i hele Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (herefter »EØS«).

34 Den 10. oktober 2001 vedtog Kommissionen i henhold til forordningens artikel 8, stk. 3, beslutning 2004/275/EF (sag COMP/M.2283 — Schneider-Legrand), hvorved fusionen blev erklæret for uforenelig med fællesmarkedet (EUT 2004 L 101, s. 1, herefter »beslutningen om uforenelighed«).

35 I betragtning 782 til beslutningen om uforenelighed fastslog Kommissionen, at fusionen ville skabe en dominerende stilling, der ville bevirke, at den effektive konkurrence ville blive hæmmet betydeligt på følgende nationale sektormarkeder:

— markederne for afbrydermateriel, miniafbrydere og skabe til fordelingstavler i Italien

— markederne for miniafbrydere, fejlstrømsafbrydere og huse til gruppetavler i Danmark, Spanien, Italien og Portugal

— markederne for hovedafbrydere i Frankrig og Portugal

— markedet for kabelføringsveje i Det Forenede Kongerige

— markedet for stikkontakter og afbrydere i Grækenland

— markedet for isoleringsmateriel i Spanien

— markedet for fastgørelses- og forgreningsmateriel i Frankrig

— markedet for produkter til elektrisk transformering i Frankrig

— markedet for hjælpemidler i forbindelse med kontrol og signalering i Frankrig.

36 I betragtning 783 til beslutningen om uforenelighed fandt Kommissionen ligeledes, at den planlagte fusion ville styrke en dominerende stilling, som ville bevirke, at den effektive konkurrence ville blive hæmmet betydeligt på følgende franske sektormarkeder:

— markederne for afbrydermateriel, miniafbrydere og skabe til fordelingstavler

— markederne for miniafbrydere, fejlstrømsafbrydere og huse til gruppetavler

— markedet for stikkontakter og afbrydere

— markedet for isoleringsmateriel

— markedet for nødbelysningssystemer eller uafhængige belysnings- og sikkerhedssystemer.

37 Endvidere fastslog Kommissionen, at de af Schneider foreslåede afhjælpningsforanstaltninger ikke gjorde det muligt at løse de konkurrenceproblemer, der blev konstateret i beslutningen om uforenelighed.

38 Da Schneider var kommet til at eje 98,1% af Legrands kapital og derfor havde gennemført en fusion, som efterfølgende var blevet erklæret for uforenelig med fællesmarkedet, vedtog Kommissionen den 24. oktober 2001 yderligere en meddelelse af klagepunkter med henblik på deling af Schneider og Legrand.

39 Ifølge meddelelsen påregnede Kommissionen i henhold til forordningens artikel 8, stk. 4, at pålægge Schneider at afhænde sine aktiver i Legrand i et sådant omfang, at de ikke længere udgjorde en væsentlig andel, således at der med en tilstrækkelig grad af sikkerhed og i løbet af et tilstrækkeligt kort tidsrum kunne retableres en effektiv konkurrence. Endvidere fandt Kommissionen, at forvaltningen af Schneiders andel i Legrand straks måtte overdrages en kyndig og uafhængig befuldmægtiget.

40 Efter anmodning indgivet af Schneider den 22. november 2001 traf Kommissionen den 4. december 2001 en beslutning, hvorved den i henhold til forordningens artikel 7, stk. 4, gav Schneider dispensation til at udøve de stemmerettigheder, der var knyttet til selskabets andele i Legrand, gennem en befuldmægtiget, som Schneider havde udpeget, og på de betingelser, der var fastsat i en af Kommissionen godkendt fuldmagtsaftale.

41 Den 10. december 2001 undertegnede Schneider og den befuldmægtigede, Salustro Reydel Management, fuldmagtsaftalen.

42 Den 13. december 2001 anlagde Schneider sag ved Retten med påstand om annullation af beslutningen om uforenelighed (sag T-310/01) og fremsatte ved et særskilt dokument begæring om, at Retten traf afgørelse efter en hasteprocedure i overensstemmelse med artikel 76a i dens procesreglement.

43 Den 23. januar 2002 afviste Retten under hensyn til sagens karakter og navnlig til omfanget af stævningen og de vedlagte bilag at tage denne begæring til følge.

44 Den 23. januar 2002 vedtog Kommissionen i henhold til forordningens artikel 8, stk. 4, en beslutning (herefter »beslutningen om deling«), hvori den pålagde Schneider at afhænde Legrand inden for en frist på ni måneder, der udløb den 5. november 2002.

45 I beslutningen om deling blev det forbudt Schneider at afhænde enkelte Legrand-aktiviteter særskilt, det bestemtes, at køberen eller køberne af Legrand på forhånd skulle godkendes af Kommissionen, og det blev forbudt Schneider senere at generhverve enkelte Legrand-aktiviteter.

46 Ved særskilte dokumenter indgivet den 18. marts 2002 anlagde Schneider et annullationssøgsmål vedrørende beslutningen om deling (sag T-77/02), en begæring om, at der blev truffet afgørelse om dette søgsmål efter en hasteprocedure, og en begæring om udsættelse af gennemførelsen af beslutningen om deling (sag T-77/02 R).

47 Begæringen om en hasteprocedure i sag T-77/02 blev taget til følge ved en af Retten truffet beslutning, som blev meddelt parterne den 25. marts 2002.

48 Den 5. april 2002 afholdt formanden for Første Afdeling og den refererende dommer et uformelt møde med repræsentanterne for parterne i sag T-310/01.

49 Efter retsmødet den 23. april 2002 om begæringen om foreløbige forholdsregler i sag T-77/02 R forlængede Kommissionen ved skrivelse af 8. maj 2002 den frist, Schneider havde fået til at afhænde Legrand, til den 5. februar 2003, dog uden at dette berørte gennemførelsen af delingsprocessens etaper inden udløbet af den forlængede frist.

50 Den 3. maj 2002 besluttede Retten (Første Afdeling), efter at have hørt Kommissionen, at tage Schneiders begæring om, at der blev truffet afgørelse i sag T-310/77 efter hasteproceduren, til følge under hensyn til, at Schneider havde bekræftet, at selskabet vedstod den forkortede udgave af stævningen, som var blevet fremsendt den 12. april 2002.

51 Under hensyn til den forlængelse af fristen for deling, Kommissionen indrømmede i sin skrivelse af 8. maj 2002, frafaldt Schneider ved skrivelse indgået den 14. maj 2002 begæringen om udsættelse af gennemførelsen af beslutningen om deling i sag T-77/02 R.

52 Ved kendelse af 28. maj 2002 bestemte Rettens præsident, at sag T-77/02 R skulle slettes, og udsatte afgørelsen om sagsomkostningerne i sagen om foreløbige forholdsregler, indtil der var truffet afgørelse om hovedsøgsmålet i sag T-77/02.

53 Ved kendelser afsagt af Rettens præsident den 6. juni 2002 blev Legrand, Comité central d'entreprise de la SA Legrand og Comité européen du groupe Legrand meddelt tilladelse til at intervenere i sag T-310/01 og T-77/02 til støtte for Kommissionens påstande under hensyn til den betydning, tvisternes løsning havde for Legrand, hvis situation var direkte berørt af, om de trufne beslutninger blev annulleret eller opretholdt.

54 Schneider, som havde forberedt den deling af Schneider og Legrand, der skulle ske, hvis Schneider tabte sine to annullationssøgsmål, indgik den 26. juli 2002 i dette øjemed en salgsaftale med konsortiet Wendel-KKR, som skulle gennemføres senest den 10. december 2002, og som indeholdt en klausul, hvorefter Schneider i tilfælde af, at beslutningen om uforenelighed blev annulleret, kunne opsige aftalen indtil den 5. december 2002 mod betaling af en erstatning.

55 Ved dom af 22. oktober 2002, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-310/01, Sml. II, s. 4071, herefter »Schneider I-dommen«), annullerede Retten beslutningen om uforenelighed med den begrundelse, at den var behæftet med fejlskøn og fejlvurderinger af fusionens virkninger på de nationale sektormarkeder uden for Frankrig og med en tilsidesættelse af retten til kontradiktion, som gjorde vurderingen af fusionens virkninger på de nationale franske sektormarkeder og af de af Schneider foreslåede afhjælpningsforanstaltninger ugyldig.

56 Hvad det førstnævnte punkt angår blev følgende fastslået i Schneider I-dommen:

»256 […] Kommissionen […] har overvurderet den nye enheds økonomiske styrke på de nationale sektormarkeder, som er omhandlet i betragtning 782 og 783, ved i sin vurdering af fusionens virkninger på disse markeder at inddrage omfanget af et produktsortiment, hvilket ikke er udtryk for den reelle konkurrencesituation, som vil gøre sig gældende på de nævnte markeder efter den anmeldte fusion.

257 Den samme argumentation gælder for den fusionerede enheds udvalg af varemærker. Kommissionens antagelse om, at dette udvalg bliver uden sidestykke, bygger ligeledes på, at den på abstrakt vis har anskuet de varemærker, de anmeldende parter er indehavere af i hele EØS-området, under ét.

[…]

296 […] ved at afslå at medregne ABB's og Siemens' interne salg af komponenter til eltavler i deres markedsandele har [Kommissionen] undervurderet den økonomiske styrke [af] to vigtige konkurrenter til den fusionerede enhed […] og følgelig […] overvurderet den fusionerede enheds styrke på de franske og italienske markeder for komponenter til fordelingstavler, samt på de danske, spanske, franske, italienske og portugisiske markeder for komponenter til gruppetavler.

[…]

404 Retten anser det for utvivlsomt, at de fejl, undladelser og modsigelser i Kommissionens analyse af den anmeldte fusions virkninger, som er konstateret ovenfor, er af grov karakter.

405 Ved at lægge vægt på udvidelsen af den fusionerede enheds aktiviteter til hele EØS har Kommissionen inddraget tegn på økonomisk styrke, som ikke vedrører de nationale sektormarkeder, som berøres af fusionen, og som har haft til virkning, at fusionens virkninger på disse markeder er blevet forstærket uretmæssigt.

406 Det skal herved bemærkes, at ingen af de faktiske oplysninger, som er angivet i den anfægtede beslutning, giver grundlag for at antage, at den anmeldte fusion ville kunne skabe konkurrenceproblemer på andre markeder end de sektormarkeder i Frankrig og i seks andre lande, som ifølge den anfægtede beslutning berøres af fusionen, jf. dens betragtning 782 og 783.

407 Den anfægtede beslutning indeholder navnlig ikke nogen analyse af konkurrencestrukturen på de nationale sektormarkeder, der ikke er berørt af den omtvistede fusion […]

408 Endvidere har Kommissionen — som følge af de mangler og modsigelser, analysen af distributionsstrukturerne er behæftet med — hverken kunnet anse den fortrinsstilling, den fusionerede enhed angiveligt har ved adgangen til distributionsleddet som følge af sine positioner på samtlige markeder for elektrisk lavspændingsudstyr på distributionsniveauet, eller grossisternes manglende mulighed for at udøve et konkurrencepres over for denne enhed, for at udgøre væsentlige konkurrencefordele for enheden.

409 De tegn på økonomisk styrke, som Kommissionen har udledt af de forhold, at Schneider/Legrand-koncernen får et produktsortiment uden sidestykke og et uovertruffet udvalg af varemærker, har ved deres abstrakte karakter og den omstændighed, at de ikke vedrører de nationale sektormarkeder, som skal tages i betragtning, ført Kommissionen til i endnu højere grad at overvurdere [fusionens] virkninger på de nationale sektormarkeder, den berører.

410 Det samme gælder for dels Kommissionens afvisning af at tage de interne salg, foretaget af ABB og Siemens på de nationale markeder for komponenter til eltavler, som berøres af fusionen, i betragtning, dels de mangler, som navnlig analysen af fusionens virkninger på de danske markeder for komponenter til gruppetavler og på de italienske markeder for komponenter til elektriske fordelings- og gruppetavler er behæftet med.

411 De ovenfor konstaterede fejl med hensyn til Kommissionens analyse og vurdering fratager således den økonomiske vurdering af fusionens virkninger, som den anfægtede beslutning om at erklære denne for uforenelig med fællesmarkedet bygger på, sin bevisværdi.

412 Uanset omfanget af de mangler, som en kommissionsbeslutning om en fusions uforenelighed med fællesmarkedet måtte være behæftet med, kan disse mangler imidlertid ikke medføre, at beslutningen annulleres, hvis — og i det omfang — de øvrige oplysninger, som er indeholdt i beslutningen, medfører, at Retten kan anse det for bevist, at fusionens gennemførelse under alle omstændigheder vil føre til, at en dominerende stilling, som bevirker, at den effektive konkurrence hæmmes betydeligt, skabes eller styrkes i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i [forordningens] artikel 2, stk. 3 […]

413 I denne forbindelse bemærkes, at de konstaterede fejl ikke i sig selv er tilstrækkelige til, at de klagepunkter, Kommissionen har fremsat i relation til hvert af de franske sektormarkeder, som er opregnet i betragtning 782 og 783, må forkastes.

414 Retten skal herved bemærke, at Schneider ikke for alvor har bestridt analysen af den anmeldte fusions virkninger på disse markeder. Selskabet har tværtimod bebrejdet Kommissionen, at den har overført konkurrencesituationen på de franske sektormarkeder som følge af fusionen til de øvrige berørte nationale produktmarkeder.

415 På baggrund af de faktiske omstændigheder, som er indeholdt i den anfægtede beslutning, må Retten således nødvendigvis tiltræde Kommissionens konklusion, hvorefter den påtænkte fusion på de franske markeder, hvor begge de anmeldende parter allerede var meget stærke, vil skabe eller styrke en dominerende stilling, som i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i [forordningens] artikel 2, stk. 3 […] bevirker, at den effektive konkurrence hæmmes betydeligt inden for fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf […]

416 Det fremgår nemlig af den anfægtede beslutning, at Schneider/Legrand-koncernen på hvert enkelt af de berørte franske markeder har markedsandele, som er tegn på en dominerende stilling eller en styrket dominerende stilling, under hensyn til, at den fusionerede enheds største konkurrenter kun er repræsenteret i ringe grad, og at der er en stor spredning af disses markedsandele […]

417 Kommissionen har desuden […] — uden at være blevet modsagt heri af Schneider — anført, at de priser, grossisterne betaler for elektrisk lavspændingsudstyr, før fusionens gennemførelse gennemsnitligt var betydeligt

højere i Frankrig end på de øvrige berørte nationale markeder, hvilket i øvrigt også fremgår af [beslutningen]

418 […] det [kan ikke] bestrides, at konkurrenceforholdet mellem de anmeldende parter har haft en afgørende betydning på de franske sektormarkeder, som er omfattet af klagepunkterne, og at [fusionen] vil bevirke, at en væsentlig konkurrencefaktor fjernes på disse markeder.

419 Den økonomiske analyse, som danner grundlaget for den anfægtede beslutning, kan således kun anses for at være utilstrækkelig på alle andre nationale sektormarkeder end de franske markeder, hvilke markeder ubestrideligt udgør en væsentlig del af det fælles marked i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i [forordningens] artikel 2, stk. 3 […]«

57 Hvad den tilsidesættelse af Schneiders ret til kontradiktion angår, som medførte, at vurderingen af fusionens virkninger på de nationale franske sektormarkeder og af de af Schneider foreslåede afhjælpningsforanstaltninger var ugyldig, blev følgende fastslået i Schneider I-dommen:

»444 Kommissionen var […] forpligtet til at præcisere de konkurrenceproblemer, som den anmeldte fusion giver anledning til, på en meget klarere måde, således at de anmeldende parter kunne fremsætte deres forslag til afståelse af aktiver rettidigt og, i givet fald, gøre fusionen forenelig med fællesmarkedet.

445 Det fremgår […] ikke af en gennemgang af meddelelsen af klagepunkter [af 3. august 2001], at denne tilstrækkeligt klart og præcist har behandlet styrkelsen af Schneiders position i forhold til de franske distributører af elektrisk lavspændingsudstyr, som ikke kun følger af tilførelsen af Legrands salg på markederne for komponenter til eltavler, men også af Legrands dominerende stilling på markedssegmenterne for elektrisk monteringsmateriel. Det skal bl.a. bemærkes, at den almindelige konklusion i meddelelsen af klagepunkter opregner de forskellige nationale sektormarkeder, som berøres af fusionen, uden at det herved er klarlagt, at en markedsposition, som indehaves af den ene af de to anmeldende parter på et givet produktmarked, på den ene eller anden måde styrker den anden parts position på et andet sektormarked.

[…]

453 […] meddelelsen af klagepunkter [har] ikke har gjort det muligt for Schneider i fuldt omfang at vurdere de konkurrenceproblemer, som ifølge Kommissionen ville opstå på distributionsniveauet på de franske markeder for elektrisk lavspændingsudstyr som følge af den anmeldte fusion.

454 Det følger heraf, at Schneiders ret til kontradiktion er blevet tilsidesat i flere henseender.

455 For det første er Schneider blevet frataget muligheden for med realitetsanbringender at imødegå Kommissionens antagelse om, at Schneiders dominerende stilling inden for sektoren for komponenter til fordelings- og gruppetavler ville blive styrket på distributionsniveauet i Frankrig som følge af Legrands dominerende stilling for så vidt angår monteringsmateriel.

456 Schneider har således hverken fået lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger hertil i sit svar på meddelelsen af klagepunkter eller under høringen den 21. august 2001.

457 Hvis dette ikke havde været tilfældet, kunne Kommissionen have taget sit standpunkt op til fornyet overvejelse eller tværtimod have underbygget sin antagelse med nye oplysninger, hvorved den anfægtede beslutning under alle omstændigheder kunne være faldet anderledes ud.

458 Forholdet skal således anses for at være det, at Schneider ikke har fået lejlighed til på hensigtsmæssig vis og rettidigt at fremsætte forslag til afståelse af aktiver i tilstrækkeligt omfang til, at de af Kommissionen konstaterede konkurrenceproblemer på de pågældende franske sektormarkeder kunne være løst.

459 Retten skal i denne forbindelse bemærke, at Schneider under retsmødet understregede, at selskabet faktisk ikke rettidigt kunne have fremsat forslag til afhjælpning af de konkurrenceproblemer, med hensyn til hvilke den ikke havde anfægtet den anfægtede beslutning.

460 Schneider kan således indirekte været blevet frataget muligheden for at opnå Kommissionens godkendelse af de foreslåede afhjælpningsforanstaltninger, som kunne være givet, hvis de anmeldende parter havde været i stand til rettidigt at fremsætte forslag til afvikling af tilstrækkeligt omfang til at løse alle de konkurrenceproblemer, Kommissionen havde konstateret på distributionsniveauet i Frankrig.

461 Konsekvenserne af disse uregelmæssigheder er så meget desto mere alvorlige, som afhjælpningsforanstaltninger, således som Kommissionen flere gange har fremhævet under retsmødet, udgør den eneste måde, hvorpå man

kan sikre sig mod, at en fusion, der falder under anvendelsesområdet for [forordningens] artikel 2, stk. 3 […] erklæres uforenelig med fællesmarkedet.

462 Da den anfægtede beslutning således er behæftet med en sagsbehandlingsfejl i form af tilsidesættelse af retten til kontradiktion, bør anbringendet tiltrædes.

463 Den anfægtede beslutning bør under disse omstændigheder annulleres, uden at det er fornødent at træffe afgørelse vedrørende de øvrige anbringender og argumenter, som er fremsat af Schneider til støtte for søgsmålet, og som bl.a. vedrører Kommissionens vurdering af de forslag til afståelse af aktiver, Schneider havde fremsat med henblik på at gøre fusionen forenelig med fællesmarkedet.

464 I henhold til artikel 233 EF påhviler det Kommissionen at gennemføre de til nærværende annullationsdoms opfyldelse nødvendige foranstaltninger.

465 Gennemførelsesforanstaltningerne skal tage hensyn til de præmisser, som danner det fornødne grundlag for domskonklusionen (jf. Domstolens dom af 26.4.1988, forenede sager 97/86, 99/86, 193/86 og 215/86, Asteris m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 2181, præmis 27). De relevante præmisser i nærværende dom indebærer bl.a., i tilfælde af, at undersøgelsen af den anmeldte fusions forenelighed med fællesmarkedet genoptages, at Schneider gives mulighed for at tilrettelægge sit forsvar på hensigtsmæssig vis for så vidt angår de berørte nationale sektormarkeder, med hensyn til hvilke den økonomiske analyse i den anfægtede beslutning ikke er blevet forkastet ved nærværende dom, og i givet fald at foreslå afhjælpningsforanstaltninger, som modsvarer de af Kommissionens klagepunkter, som forudgående er blevet præciseret af denne.«

58 Ved dom af 22. oktober 2002, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-77/02, Sml. II, s. 4201, herefter »Schneider II-dommen«), annullerede Retten følgelig beslutningen om deling med den begrundelse, at den udgjorde en foranstaltning til gennemførelse af den annullerede beslutning om uforenelighed, idet den anførte, at det var ufornødent at behandle de øvrige selvstændigt fremsatte ulovlighedsanbringender vedrørende beslutningen om deling.

59 Kommissionen appellerede ikke Schneider I- og Schneider II-dommen, som derved fik retskraft.

60 Ved skrivelse af 29. oktober 2002 fremhævede Schneider betydningen og de alvorlige økonomiske følger af forsinkelserne af proceduren og gentog, at selskabets afhjælpningsforanstaltninger for Frankrig kunne udgøre et foreløbigt grundlag for en fornyet vurdering af, om fusionen var forenelig med fællesmarkedet, indtil der eventuelt blev fremsat klagepunkter.

61 Kommissionen offentliggjorde i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* af 15. november 2002 (EFT C 279, s. 22) en meddelelse om, at kontrollen af fusionen var genoptaget, idet den anførte, at fristerne for undersøgelser i henhold til forordningens artikel 10, stk. 5, løb fra den 23. oktober 2002, dvs. dagen efter afsigelsen af Schneider I-dommen. Kommissionen tilføjede, at fusionen på grundlag af en foreløbig fase I-undersøgelse kunne være omfattet af forordningen, idet den forbeholdt sig sin endelige beslutning, og opfordrede andre interesserede parter til at fremsætte deres eventuelle bemærkninger.

62 Ved meddelelse af klagepunkter af 13. november 2002 underrettede Kommissionen Schneider om, at fusionen kunne skade konkurrencen på de franske sektormarkeder som følge af overlapningen af betydelige dele af Schneider og Legrands marked, bortfaldet af deres traditionelle konkurrenceforhold, betydningen af Schneider/Legrand-enhedens varemærker, enhedens indflydelse på grossisterne og enhver konkurrents manglende mulighed for at undslippe det konkurrencepres, Legrand øvede før gennemførelsen af fusionen.

63 Kommissionen anførte bl.a.:

»Fusionen vil således på alle de berørte markeder, hvorpå en af deltagerne før fusionen har haft en dominerende stilling, føre til bortfald af en umiddelbar konkurrent, som er den eneste, der på grund af sin støtte i den pågældende koncerns meget stærke stilling inden for andre segmenter af den samme sektor — især når det gælder kendskabet til koncernens mærker og dens forretningsforbindelser med grossisterne — kan øve et konkurrencemæssigt pres på den dominerende virksomhed.«

64 Den 14. november 2002 forelagde Schneider Kommissionen et forslag om afhjælpningsforanstaltninger med henblik på at ophæve overlapningen af Schneider og Legrands virksomhed på de berørte franske sektormarkeder.

65 Ved skrivelse af 25. november 2002 bemærkede Schneider over for Kommissionen, at dens argumenter i meddelelsen af klagepunkter af 13. november 2002 var upræcise med hensyn til deres indhold og rækkevidde, at de ikke godtgjorde, at der var en konkurrencebegrænsende effekt på de berørte markeder, eftersom virkningerne af fusionen ikke var blevet undersøgt marked for marked, og at Kommissionens generelle betragtninger modbevistes af de faktiske omstændigheder.

66 Ved skrivelse af 29. november 2002 meddelte Kommissionen Schneider, at de afhjælpningsforanstaltninger, selskabet løbende havde forelagt, ikke var tilstrækkelige til at fjerne alle de konkurrencebegrænsninger, fusionen medførte, fordi det fortsat var usikkert, om de afhændede aktiviteter ville være levedygtige og selvstændige, og om de foreslåede foranstaltninger var egnede til at skabe en modvægt over for Schneider/Legrand-enhedens styrke.

67 Ved dom af 29. november 2002 fastslog cour d'appel de Versailles (Frankrig) i en foreløbig afgørelse, at Schneiders forslag til afhjælpningsforanstaltninger i strid med føromtalte skrivelse af 12. januar 2001 ikke på forhånd var blevet forelagt Legrands bestyrelsesformand til godkendelse, og pålagde derfor Schneider at trække »de forslag til afståelser vedrørende Legrand-aktiverne tilbage, som Legrand ikke havde godkendt«.

68 Ved skrivelse af 2. december 2002 kritiserede Schneider Kommissionen for at have bestridt, at afhjælpningsforanstaltningerne var levedygtige og egnede til at sikre opretholdelsen af konkurrencen på de berørte franske markeder, og udtalte, at Kommissionens stilling på det pågældende meget fremskredne stadium i proceduren gjorde det umuligt at fortsætte drøftelserne. Schneider meddelte derfor Kommissionen, at selskabet for at bringe en usikkerhed til ophør, som havde varet i over et år, havde besluttet at sælge Legrand til Wendel/KKR-konsortiet.

69 Ved telefaxmeddelelse af 3. december 2002 bekræftede Schneider sin beslutning over for Kommissionen og tilføjede, at gennemførelsen af salget af Legrand til Wendel/KKR-konsortiet i henhold til bestemmelserne i salgsaftalen af 26. juli 2002 ikke krævede nogen yderligere indsats fra Schneiders side, og at salget ville finde sted den 10. december 2002.

70 Ved beslutning af 4. december 2002 indledte Kommissionen fusionskontrollens fase II, idet den fastslog, at Schneiders forslag til afhjælpningsforanstaltninger i betragtning af foranstaltningernes virkninger på de franske sektormarkeder, hvortil der blev henvist i betragtning 782 og 783 til beslutningen om uforenelighed, på undersøgelsesstadiet ikke gjorde det muligt at bortvejre den alvorlige tvivl, der fortsat bestod om, hvorvidt fusionen var forenelig med fællesmarkedet.

71 Kommissionen henviste bl.a. til, at de aktiviteter, der foresloges afhændet, vedrørte Legrand-aktiverne, hvilket forekom at være i strid med den af cour d'appel de Versailles afsagte dom, og forkastede subsidiært de foreslåede foranstaltninger under hensyn til de pågældende enheders levedygtighed og selvstændighed.

72 Ved skrivelse af 10. december 2002 solgte Schneider sin andel i Legrand til Wendel/KKR og underrettede dagen derpå Kommissionens tjenestegrene derom.

73 Ved skrivelse af 13. december 2002 meddelte Kommissionen Schneider, at undersøgelsesproceduren var blevet afsluttet, da den ikke længere havde nogen genstand, eftersom Schneider ikke længere kontrollerede Legrand.

74 Den 10. februar 2003 anlagde Schneider sag om annullation af beslutningen af 4. december 2002 om at indlede fase II og af beslutningen af 13. december 2002 om at afslutte kontrolproceduren (sag T-48/03).

75 Ved kendelser af 29. oktober 2004 (sag T-310/01 DEP og T-77/02 DEP, ikke trykt i Samling af Afgørelser) opgjorde Retten de udgifter, Schneider kunne kræve godtgjort af Kommissionen, til 419 595,32 EUR i sag T-310/01 og 426 275,06 EUR i sag T-77/02 og T-77/02 R.

76 Ved kendelse af 31. januar 2006, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-48/03, Sml. II, s. 111), afviste Retten annullationssøgsmålet i sag T-48/03 med den begrundelse, at beslutningen om at indlede fase II og beslutningen om at afslutte kontrolproceduren ikke udgjorde retsakter, som var bebyrdende for Schneider.

77 Schneider appellerede kendelsen ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 12. april 2006.

78 Appellen blev forkastet ved Domstolens kendelse af 9. marts 2007 (sag C-188/06 P, Schneider Electric mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser). I kendelsens præmis 48 lagde Domstolen til grund, at Kommissionen ved at vælge at genoptage fusionskontrolproceduren i fase I havde ønsket at drage konsekvenserne af Schneider I-dommen og dermed træffe alle nødvendige forholdsregler for at sikre, at Schneiders ret til kontradiktion ikke blev tilsidesat.

Retsforhandlinger og parternes påstande

79 Schneider anlagde det foreliggende erstatningssøgsmål ved stævning indleveret den 10. oktober 2003.

80 Ved afgørelse af 2. december 2003 henviste Rettens præsident sagen til Fjerde Afdeling.

81 Den 11. december 2003 traf Retten (Fjerde Afdeling) bestemmelse om en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, hvorved retsforhandlingerne blev begrænset til kun at omfatte det principielle spørgsmål om, hvorvidt Fællesskabet er ifaldet ansvar uden for kontraktforhold, og fremgangsmåden for vurdering af skaden.

82 Ved kendelser af 20. april 2004 og 6. december 2004 fik henholdsvis Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik tilladelse til at intervenere, førstnævnte til støtte for Kommissionens påstande, sidstnævnte til støtte for Schneiders.

83 På begæring af Kommissionen besluttede Retten den 13. oktober 2004 at henvise sagen til Fjerde Udvidede Afdeling.

84 På grundlag af den refererende dommers rapport besluttede Retten (Fjerde Udvidede Afdeling) at indlede den mundtlige forhandling og at stille hovedparterne en række skriftlige spørgsmål, som de har besvaret inden for de fastsatte frister.

85 Parterne afgav mundtlige indlæg og besvarede Rettens spørgsmål i retsmødet den 25. april 2007.

86 Schneider har, støttet af Den Franske Republik, nedlagt følgende påstande:

— Principalt:

— De Europæiske Fællesskaber tilpligtes at betale sagsøgeren et beløb på 1 663 734 716,76 EUR; dette beløb nedsættes i givet fald med den sum af de erstatningsberettigede omkostninger, som er fastsat i de i sag T-310/01 DEP og T-77/02 DEP afsagte kendelser om sagsomkostninger, og forhøjes dels med renter på 4% p.a. fra den 4. december 2002 til betaling sker, dels med summen af de skatter og afgifter af den tilkendte erstatning, Schneider vil være skyldig på betalingstidspunktet.

— Subsidiært:

— Det fastslås, at søgsmålet kan antages til realitetsbehandling.

— Det fastslås, at Fællesskabet er ifaldet ansvar uden for kontraktforhold.

— Det fastslås, hvilken fremgangsmåde der skal følges for at vurdere størrelsen af den erstatningsberettigede faktiske skade, Schneider har lidt.

— Under alle omstændigheder tilpligtes Kommissionen at betale samtlige sagsomkostninger.

87 Kommissionen har, støttet af Forbundsrepublikken Tyskland, nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse, idet det fastslås, at søgsmålet delvis ikke kan antages til realitetsbehandling og savner grundlag i det hele.

— Schneider tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Formaliteten

Parternes argumenter

88 Kommissionen har, uden at rejse formalitetsindsigelse på grundlag af procesreglementets artikel 114, gjort gældende i svarskriftet, at fremstillingen af nogle af Schneiders argumenter indeholder generelle henvisninger til anbringender, der blev fremsat til støtte for selskabets tre annullationssøgsmål i sag T-310/01, T-77/02 og T-48/03,

og som med hensyn til indhold eller titel afviger fra det aktuelle erstatningssøgsmål. Sådanne generelle henvisninger opfylder ikke kravene i artikel 21, stk. 1, i statutten for Domstolen og artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement.

89 Kommissionen har derfor kun anfægtet korrektheden af den argumentation, der er fremsat i stævningen, idet den ikke finder, at den behøver at forholde sig til den argumentation, som blev fremført til støtte for annullationsanbringenderne i de tre annullationssøgsmål, da den ikke er blevet gentaget i stævningen i den foreliggende sag, men kun fremsat i form af en henvisning.

90 Endvidere har Kommissionen fremhævet, at der i stævningen ikke gøres noget forsøg på at påvise, begrunde og kvalificere beskaffenheden af den forbindelse, det er blevet påstået, at der er mellem den adfærd, den er blevet beskyldt for, og de enkelte skader, som er blevet påberåbt.

91 Schneider har i det væsentlige svaret, at fremstillingen af den i stævningen fremsatte argumentation som helhed opfylder de betingelser for at være antagelig til realitetsbehandling, der er fastsat i de processuelle bestemmelser, som finder anvendelse, og som er blevet tydeliggjort i retspraksis.

Rettens bemærkninger

92 Det bemærkes, at stævningen ifølge artikel 21, stk. 1, i statutten for Domstolen, som i medfør af statuttens artikel 53, stk. 1, også finder anvendelse på rettergangsmåden ved Retten, og artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement skal angive søgsmålets genstand og indeholde en kort fremstilling af søgsmålsgrundene.

93 Disse angivelser skal være tilstrækkeligt klare og præcise til, at sagsøgte kan tilrettelægge sit forsvar, og til, at Retten kan tage stilling til sagen, i givet fald alene på det foreliggende grundlag. Det er af retssikkerheds- og retsplejehensyn en forudsætning for, at en sag kan antages til realitetsbehandling, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, som søgsmålet støttes på, fremgår på en sammenhængende og forståelig måde af selve stævningen, i det mindste i summarisk form (Rettens kendelse af 11.7.2005, sag T-294/04, Internationaler Hilfsfonds mod Kommissionen, Sml. II, s. 2719, præmis 23).

94 For at opfylde disse krav skal en stævning, hvori der nedlægges påstand om betaling af erstatning for skade forvoldt af en fællesskabsinstitution, indeholde de elementer, der gør det muligt at identificere den adfærd, som sagsøgeren bebrejder institutionen, grundene til, at han antager, at der består en årsagsforbindelse mellem adfærden og det tab, han hævder at have lidt, samt karakteren og størrelsen af dette tab (Rettens dom af 11.1.2002, sag T-210/00, Biret et Cie mod Rådet, Sml. II, s. 47, præmis 34, stadfæstet efter appel ved Domstolens dom af 30.9.2003, sag C-94/02 P, Biret et Cie mod Rådet, Sml. I, s. 10565).

95 I det foreliggende tilfælde må stævningens henvisninger til den argumentation, der blev fremsat til støtte for annullationsanbringenderne i sag T-310/01, T-77/02 og T-48/03, på trods af deres omfang og antal, betragtes som blot en uddybning af den i stævningen indeholdte fremstilling — hvis formelle antagelighed Kommissionen ikke har anfægtet — af de ulovligheder, som den adfærd, Kommissionen er blevet foreholdt, angiveligt var behæftet med.

96 Da parterne i de tre annullationssøgsmål og det aktuelle erstatningssøgsmål er de samme, og da det er de samme retlige omstændigheder, der danner grundlag for søgsmålene — nemlig de ulovligheder, Kommissionens handlinger angiveligt var behæftet med — må det fastslås, at henvisningerne i den i stævningen indeholdte fremstilling, som er antagelig i sig selv, til de anbringender, der blev fremsat til støtte for de tre annullationssøgsmål, er antagelige til realitetsbehandling.

97 Kommissionens argumentation om, at stævningen som sådan ikke kan antages til realitetsbehandling, da den ikke indeholder en gyldig angivelse af årsagsforbindelsen mellem den lidte skade og den adfærd, Kommissionen er blevet foreholdt, må ligeledes forkastes.

98 Retten finder nemlig, at stævningens fremstilling af årsagsforbindelsen er i overensstemmelse med de i retsforskrifter og retspraksis fastlagte mindstekrav, som skal være opfyldt, for at fremstillingen er formelt antagelig til realitetsbehandling. Schneider har således gjort gældende tilstrækkeligt klart og præcist til, at Kommissionen kan fremlægge sit forsvar og Retten tage fyldestgørende stilling til de fremsatte erstatningspåstande, at de to ulovligheder, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet, direkte har påført selskabet skade, og at Kommissionens adfærd som helhed under fusionskontrolproceduren forhindrede sagsøgeren i at begrænse skaden til et mindre beløb end den krævede erstatning.

99 Kommissionens bemærkninger på dette punkt må derfor forkastes, og såvel det foreliggende erstatningssøgsmål som hele den argumentation, der er fremsat til støtte derfor, må antages til realitetsbehandling.

Realiteten

Parternes generelle argumentation

100 Schneider har gjort gældende, at de to ulovligheder, som beslutningen om uforenelighed er behæftet med, og som blev fastslået i Schneider I-dommen, nemlig mangelfuldheden af Kommissionens vurdering af fusionens virkninger på de nationale sektormarkeder uden for Frankrig og tilsidesættelsen af sagsøgerens ret til kontradiktion i forbindelse med den utilstrækkelige angivelse i meddelelsen af klagepunkter

af 3. august 2001 af klagepunktet om, at Schneider på det franske marked for elektrisk lavspændingsudstyr på engrosdistributionsniveauet ville kunne støtte sin dominerende stilling inden for sektoren vedrørende komponenter til fordelingstavler og gruppetavler på Legrands dominerende stilling inden for segmenterne vedrørende monteringsmateriel, udgør to tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelser af retsregler, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

101 Kommissionens ulovlige adfærd var den eneste grund til, at fusionen ikke kunne finde sted. De to kvalificerede ulovligheder, hvormed beslutningen om uforenelighed var behæftet, førte derfor som en direkte konsekvens indledningsvis til en forringelse af værdien af sagsøgerens aktiver, som for det første bestod i et registreret regnskabsmæssigt tab på Legrand-aktiverne, for det andet i et indtægtstab på grund af den manglende mulighed for at høste de forventede samspilsfordele ved fusionen og den deraf følgende ødelæggelse af koncernens industrielle strategi og endelig, for det tredje, i en meget negativ indvirkning på sagsøgerens omdømme.

102 Endvidere nødsagede beslutningen om uforenelighed direkte Schneider til at afholde udgifter, dels i forbindelse med honoraret til den særlige befuldmægtigede som led i den administrative procedure vedrørende delingen af Schneider og Legrand og den fornyede vurdering af fusionen, som blev iværksat dagen efter afsigelsen af Schneider I- og Schneider II-dommen, dels i forbindelse med de ved Retten anlagte sager T-310/01, T-77/02 og T-77/02 R, idet der skal ses bort fra summen af de erstatningsberettigede udgifter, Schneider blev tildelt i de førnævnte to kendelser om sagsomkostninger af 29. oktober 2004 (sag T-310/01 DEP og T-77/02 DEP).

103 Kommissionens fjendtlige adfærd over for Schneider under fusionskontrolproceduren fortsatte og forværredes efter vedtagelsen af beslutningen om uforenelighed, hvilket bidrog til skadernes endelige omfang, om end det ikke var årsagen til den oprindelige skade.

104 Dels forværrede Kommissionen nemlig ved sin holdning den første skade, som beslutningen om uforenelighed havde ført til, dels påførte den sagsøgeren yderligere skader i form af en række udgifter, sagsøgeren måtte afholde i perioden fra den 10. oktober 2001.

105 For det første optrådte Kommissionen fra begyndelsen af kontrolproceduren illoyalt over for Schneider, siden misbrugte den groft den enekompetence til at øve kontrol, den tillægges i forordningen, ved efter vedtagelsen af beslutningen om uforenelighed at tilsidesætte sagsøgerens ret til at blive hørt af en upartisk myndighed. Under den fornyede vurdering af fusionen gennemførte Kommissionen ikke Schneider I-dommen loyalt, tilsidesatte på ny sagsøgerens ret til kontradiktion og foretog endelig en fejlagtig, illoyal og diskriminerende vurdering af Schneiders afhjælpningsforanstaltninger.

106 For det andet bevirkede den afvisende holdning, Kommissionen lagde for dagen, da den fastsatte vilkårene og fristen for delingen af Schneider og Legrand, at Schneider måtte afholde en række udgifter til juridiske samt bank- og skatterådgivere med henblik på at undersøge de forskellige mulige fremgangsmåder for delingen. Endelig bragte Kommissionen ved at udnytte de spændinger, der var opstået mellem Schneider og Legrand efter vedtagelsen af beslutningen om uforenelighed, Legrand til at anlægge sag mod Schneider i Frankrig i november 2002 og benyttede derpå den nationale domstols afgørelse til at imødegå sagsøgerens forsøg på at opnå, at fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet. Dette førte til nye udgifter, som Schneider aldrig burde være blevet udsat for.

107 Kommissionen har i det væsentlige svaret, at ingen af de to ulovligheder i beslutningen om uforenelighed, der blev fastslået i Schneider I-dommen, er tilstrækkeligt grove til at kunne udgøre en forseelse, som kan medføre, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold over for Schneider.

108 Der er ikke ført bevis for de øvrige påståede forseelser, og de kan under ingen omstændigheder betragtes som tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelser af fællesskabsretten, der kan medføre, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold.

109 Med hensyn til omfanget af den skade, Schneider har lidt, hævder selskabet, at det registrerede tab i værdien af dets aktiver på tidspunktet for vedtagelsen af beslutningen om uforenelighed androg mellem 2,483 og 3,326 mia. EUR. Tabet har siden varieret og har endeligt begrænset sig til 1 663 734 716,76 EUR, hvilket beløb indbefatter de udgifter, sagsøgeren er blevet påført som følge af Kommissionens forseelser som helhed.

110 Beslutningen om uforenelighed påførte Schneider et tab i værdien af aktiver i perioden fra tidspunktet for meddelelsen af selskabets OPE vedrørende Legrand-aktierne i januar 2001 til tidspunktet for indgåelsen af salgsaftalen i december 2002. Dette tab omfatter det konstaterede regnskabsmæssige tab på Legrand-aktiverne, et indtægtstab på grund af den manglende mulighed for at høste de forventede samspilsfordele ved fusionen, den deraf følgende skade på Schneiders industrielle strategi og en forringelse af selskabets omdømme.

111 Heroverfor har Kommissionen anført, at der ikke er ført bevis for nogen skade. Den har i den forbindelse såvel bestridt realiteten og rigtigheden af den påståede forringelse af aktivernes værdi som anfægtet den metode, Schneider finder skal anvendes ved vurderingen af denne skade. Endvidere finder Kommissionen, at det var Schneiders eget ansvar ikke at udsætte sig for uforholdsmæssigt store honorarudgifter efter vedtagelsen af beslutningen om uforenelighed. Kommissionen forbeholder sig ret til at foretage en detaljeret undersøgelse af de fakturaer, som er fremlagt til støtte for disse krav, og til at supplere og tilpasse metoden til vurdering af skaden.

112 Under alle omstændigheder har Kommissionen benægtet, at der er en årsagsforbindelse mellem den adfærd, den er blevet foreholdt, og de forskellige påståede skader. Den har i den forbindelse navnlig gjort gældende, at Schneiders påstand om, at fusionen ville være blevet godkendt og fuldført, hvis Kommissionen ikke havde begået de kritiserede ulovligheder, er meget hypotetisk.

Rettens indledende bemærkninger

113 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at Fællesskabets erstatningsansvar uden for kontraktforhold for dets organers ulovlige adfærd efter artikel 288, stk. 2, EF forudsætter, at en række betingelser er opfyldt, nemlig at den adfærd, der lægges institutionerne til last, er retsstridig, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er årsagssammenhæng mellem denne adfærd og det påståede tab (Domstolens dom af 29.9.1982, sag 26/81, Oleifici Mediterranei mod EØF, Sml. s. 3057, præmis 16, og Rettens dom af 14.12.2005, sag T-383/00, Beamglow mod Parlamentet m.fl., Sml. II, s. 5459, præmis 95).

114 Når det, som i det foreliggende tilfælde, påberåbes som grundlag for erstatningssøgsmålet, at en retsakt er ulovlig, skal retsakten, for at Fællesskabet kan ifalde ansvar uden for kontraktforhold, udgøre en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

115 I den forbindelse er det afgørende kriterium, at den pågældende fællesskabsinstitution åbenbart og groft har overskredet grænserne for sin skønsbeføjelse (Domstolens dom af 19.4.2007, sag C-282/05 P, Holcim (Deutschland) mod Kommissionen, Sml. I, s. 2941, præmis 47).

116 I den ordning, Domstolen har udviklet vedrørende Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold, tages der navnlig hensyn til kompleksiteten af de forhold, der skal reguleres, vanskelighederne ved at anvende eller fortolke bestemmelserne og især rammerne for det skøn, som den, der har udstedt den anfægtede retsakt, råder over (dommen i sagen Holcim (Deutschland) mod Kommissionen, præmis 50).

117 Såfremt den pågældende institution råder over et stærkt begrænset eller intet skøn, kan selve den omstændighed, at der er begået en overtrædelse af fællesskabsretten, være tilstrækkelig til, at der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse (dommen i sagen Holcim (Deutschland) mod Kommissionen, præmis 47).

118 Det samme gælder, når den sagsøgte institution undlader at opfylde en generel forpligtelse til at udvise omhu (jf. i denne retning Domstolens dom af 27.3.1990, sag C-308/87, Grifoni mod Det Europæiske Atomenergifællesskab, Sml. I, s. 1203, præmis 13 og 14) eller foretager en fordrejet anvendelse af de relevante materielretlige eller processuelle regler (Domstolens dom af 14.7.1967, forenede sager 5/66, 7/66 og 13/66-24/66, Kampffmeyer m.fl. mod Kommissionen, Sml. 1965-1968, s. 381, org.ref.: Rec. s. 317, 339 og 340).

119 Endvidere er det den part, som gør gældende, at Fællesskabet har pådraget sig et ansvar, der skal fremlægge fuldgyldige beviser for tilstedeværelsen og omfanget af den påberåbte skade og påvise, at der er en tilstrækkeligt direkte årsagsforbindelse mellem skaden og den påtalte adfærd, den pågældende institution har udvist (Domstolens dom af 4.10.1979, forenede sager 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 og 45/79, Dumortier Frères m.fl. mod Rådet, Sml. s. 3091, præmis 21, og Rettens dom af 24.10.2000, sag T-178/98, Fresh Marine mod Kommissionen, Sml. II, s. 3331, præmis 118, stadfæstet efter appel ved Domstolens dom af 10.7.2003, sag C-472/00 P, Kommissionen mod Fresh Marine, Sml. I, s. 7541).

120 Når en af de tre betingelser for, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, ikke er opfyldt, vil Fællesskabet være at frifinde i det hele, idet det ikke er nødvendigt at undersøge, om de øvrige to betingelser er opfyldt (Domstolens dom af 15.9.1994, sag C-146/91, KYDEP mod Rådet og Kommissionen, Sml. I, s. 4199, præmis 81, og Rettens dom af 20.2.2002, sag T-170/00, Förde-Reederei mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 515, præmis 37); i øvrigt er EF-retsinstansen ikke forpligtet til at undersøge, om betingelserne er opfyldt, i en bestemt rækkefølge (Domstolens dom af 9.9.1999, sag C-257/98 P, Lucaccioni mod Kommissionen, Sml. I, s. 5251, præmis 13).

121 Kommissionen har i denne forbindelse gjort gældende, at det vil undergrave dens muligheder for at udøve den konkurrenceregulerende funktion, den pålægges i traktaten, fuldt ud, hvis den ifalder et økonomisk ansvar under omstændigheder som de foreliggende, eftersom risikoen for at skulle betale de skader, de berørte virksomheder påberåber sig, vil virke hæmmende på fusionskontrollen.

122 Det er rigtigt, at der i strid med Fællesskabets generelle interesse kunne blive tale om en sådan virkning, hvis begrebet »kvalificeret tilsidesættelse af fællesskabsretten« blev udstrakt til at omfatte alle sådanne fejl og forseelser, der, selv om de måtte være af en vis ubestridelig grovhed, ikke er utypiske for den adfærd, som normalt udvises af en institution, det er blevet pålagt at overvåge gennemførelsen af konkurrencereglerne, der er komplicerede, vanskelige og genstand for en bred fortolkningsmargin.

123 Med hensyn til om Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, kan den manglende opfyldelse af en retlig forpligtelse, der — hvor beklagelig den end måtte være — kan skyldes de objektive begrænsninger, institutionen og dens embedsmænd er underlagt som følge af bestemmelserne om fusionskontrollen, derfor ikke udgøre en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af fællesskabsretten.

124 Derimod kan skader, der skyldes institutionens adfærd, give ret til erstatning, hvis adfærden består i en handling, som er i åbenbar strid med retsreglerne og i alvorlig grad skadelig for andres end institutionens interesser, og som hverken kan begrundes i eller forklares med de særlige begrænsninger, tjenesten objektivt er underlagt under sin normale funktion.

125 En sådan definition af tærsklen for, hvornår Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, beskytter — uden at lade andre bære konsekvenserne af åbenbare og uundskyldelige tilsidesættelser — det råderum og den skønsfrihed, Fællesskabets konkurrenceregulerende myndighed i den almene interesse må have, både når den træffer individuelle beslutninger, og når den fortolker og anvender de relevante bestemmelser i den primære og den afledte fællesskabsret.

126 Det er på grundlag af disse principper, at der skal tages stilling til, om Kommissionen ved at vedtage den ved Schneider I-dommen annullerede beslutning om uforenelighed begik tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelser af retsregler, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, inden det undersøges, om Kommissionen ved sin adfærd som helhed under fusionskontrolproceduren forværrede skaden.

De ulovligheder, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet

De fastslåede mangler ved vurderingen af fusionens virkninger

— Parternes argumenter

127 Schneider har gjort gældende, at de i Schneider I-dommen fastslåede fejl, undladelser og modsigelser i beslutningen om uforenelighed for så vidt angår vurderingen

af fusionens virkninger for de nationale sektormarkeder uden for Frankrig udgør tilstrækkeligt kvalificerede ulovligheder, der hverken kan retfærdiggøres af fusionskontrollens komplicerede karakter eller — i betragtning af at den frist på fire måneder, Kommissionen er underlagt, blev stillet i bero — eventuelle tidsmæssige begrænsninger.

128 Kommissionen har svaret, at de nævnte ulovligheder i betragtning af de undersøgte forholds kompleksitet, markedsundersøgelsernes fremadskuende karakter og kravet om en hurtig gennemførelse af kontrolproceduren ikke er tilstrækkeligt kvalificerede, da det ikke er bevist, at Kommissionen åbenbart og groft overskred begrænsningerne for sit brede skøn. Under alle omstændigheder fastslog Retten i præmis 412 i Schneider I-dommen, at de begåede fejl ikke kunne medføre, at beslutningen om uforenelighed blev annulleret.

— Rettens bemærkninger

129 Principielt kan det ikke udelukkes, at alvorlige og åbenbare mangler ved den økonomiske analyse, som danner grundlag for beslutninger, der træffes i medfør af konkurrencepolitikken, kan udgøre tilsidesættelser af retsreglerne, som er tilstrækkeligt kvalificerede til, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold.

130 For at dette kan fastslås, skal det imidlertid først undersøges, om den bestemmelse, som er blevet tilsidesat på grund af den mangelfulde analyse, har til formål at tillægge borgerne rettigheder. Om end nogle af de principper og bestemmelser, der skal overholdes i forbindelse med undersøgelsen af konkurrencen, rent faktisk har karakter af regler, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, er det ikke uden videre givet, at samtlige de retsregler — primær- eller sekundærretlige eller fastsat i retspraksis — Kommissionen skal overholde i forbindelse med sine økonomiske vurderinger, har en sådan karakter.

131 Endvidere skal der tages hensyn til, at de økonomiske analyser, som er nødvendige, når en situation eller en handling skal kvalificeres i relation til konkurrenceretten, både med hensyn til de faktiske omstændigheder og det ræsonnement, der udarbejdes på grundlag af beskrivelsen af disse, i reglen udgør komplekse og vanskelige intellektuelle fremstillinger, hvori der på grund af den tidsbegrænsning, fristen indebærer for Kommissionen, kan indsnige sig mangelfuldheder såsom tilnærmelser og uoverensstemmelser eller endog undladelser. Det gælder så meget mere, når undersøgelsen, således som det er tilfældet med hensyn til kontrollen med fusioner, omfatter et fremadskuende aspekt. At en mangel ved dokumentationen eller ræsonnementet er alvorlig, udgør derfor ikke altid en omstændighed, som er tilstrækkelig til at medføre, at Fællesskabet ifalder ansvar.

132 Endelig skal det haves i erindring, at Kommissionen for at bevare kontrollen med konkurrencepolitikken råder over et skøn, som indebærer, at det ikke kan forventes, at dens praksis i forbindelse med anvendelsen af de relevante bestemmelser er konstant og uforanderlig, og at den tilsvarende har et vist spillerum, når den skal vælge imellem de økonometriske redskaber, den disponerer over, og når den skal vælge, hvilken indfaldsvinkel der er passende for undersøgelsen af et spørgsmål (jf. f.eks., for så vidt angår definitionen af der relevante marked, Rettens dom af 17.12.2003, sag T-219/99, British Airways mod Kommissionen, Sml. II, s. 5917, præmis 89 ff., stadfæstet efter appel ved Domstolens dom af 15.3.2007, sag C-95/04 P, British Airways mod Kommissionen, Sml. I, s. 2331), for så vidt disse valg ikke er i åbenbar strid med alment anerkendte fagøkonomiske principper og gennemføres på en konsekvent måde.

133 I det foreliggende tilfælde er det dog ikke nødvendigt at tage stilling til, om de ovennævnte tre hensyn gør det muligt at fastslå, at de mangler, den økonomiske analyse af fusionens forventelige virkninger for de relevante sektormarkeder uden for Frankrig er behæftet med, overskrider tærsklen for, at Fællesskabet er ifaldet ansvar uden for kontraktforhold.

134 De mangler ved undersøgelsen af fusionens virkninger for sektormarkederne uden for Frankrig, der blev fastslået i Schneider I-dommen, kan nemlig ikke have haft nogen indvirkning på den konklusion, at fusionen ville være uforenelig med fællesmarkedet, som Kommissionen nåede frem til i beslutningen om uforenelighed.

135 Selv hvis denne tilsidesættelse af fællesskabsretten ikke havde fundet sted, ville Kommissionen ikke have kunnet godkende fusionen som anmeldt, eftersom, således som det anføres i Schneider I-dommens præmis 413, de konstaterede fejl ikke i sig selv var tilstrækkelige til, at de klagepunkter, Kommissionen havde fremsat i relation til hvert af de franske sektormarkeder, der angives i betragtning 782 og 783 til beslutningen om uforenelighed, måtte forkastes. Ifølge dommens præmis 415 måtte Retten på baggrund af de i beslutningen om uforenelighed angivne faktiske omstændigheder nødvendigvis tiltræde Kommissionens konklusion, hvorefter den påtænkte fusion på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr, hvor begge de anmeldende parter allerede var meget stærke, ville skabe eller styrke en dominerende stilling, som i den forstand, hvori udtrykket anvendes i forordningens artikel 2, stk. 3, ville bevirke, at den effektive konkurrence ville blive hæmmet betydeligt inden for fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf.

136 Skønt kritikken af den økonomiske analyse i beslutningen om uforenelighed ikke har nogen virkning for bedømmelsen af fusionen i relation til de franske sektormarkeder, er den ikke uden betydning i Schneider I-dommen, idet den indebærer, at vurderingen af fusionens forenelighed med fællesmarkedet for så vidt angår de øvrige markeder, er ugyldig, og følgelig at prøvelsen af, om retten til kontradiktion blev iagttaget, må begrænses til det aspekt af beslutningen, som stadig er gyldigt, nemlig det, der vedrører de franske sektormarkeder.

137 For at nå frem til dette resultat var det tilstrækkeligt, at den økonomiske analyse af fusionens virkninger blev fundet ikke at have nogen bevisværdi, således som det skete i Schneider I-dommens præmis 411, idet spørgsmålet om, hvorvidt denne mangel også udgjorde en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af fællesskabsretten, var uden betydning i den forbindelse.

138 Principielt kan kritikken af den mangelfulde økonomiske analyse i beslutningen om uforenelighed derfor ikke i sig selv have haft nogen form for konsekvenser for den fortsatte procedure eller, følgelig, have påført Schneider en skade, som er særskilt i forhold til den skade, tilsidesættelsen af selskabets ret til kontradiktion eventuelt måtte have givet anledning til.

139 Den eneste mangel ved beslutningen om uforenelighed, som ifølge Schneider I-dommen kan have frataget sagsøgeren en mulighed for at opnå en beslutning, der var positiv over for gennemførelsen af fusionen, består følgelig i den fastslåede uoverensstemmelse mellem meddelelsen af klagepunkter af 3. august 2001 og selve beslutningen om uforenelighed for så vidt angår klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling. Det er derfor kun arten og grovheden af denne mangel ved beslutningen om uforenelighed, der skal vurderes, for at det kan fastslås, om beslutningen indebar en overskridelse af tærsklen for, at Fællesskabet ifalder ansvar.

Tilsidesættelsen af Schneiders ret til kontradiktion

— Parternes argumenter

140 Schneider har påpeget, at Kommissionen i sin meddelelse af klagepunkter af 3. august 2001 ikke gav en tilstrækkeligt klar og præcis fremstilling af den indvending imod fusionens forenelighed med fællesmarkedet, der drejede sig om, at Schneider på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr på engrosdistributionsniveauet ville kunne støtte sin dominerende stilling inden for sektoren vedrørende komponenter til fordelings- og gruppetavler på Legrands dominerende stilling inden for segmenterne vedrørende elektrisk lavspændingsudstyr, og derved fratog sagsøgeren muligheden for at anfægte rigtigheden af dette klagepunkt under den administrative kontrolprocedure og rettidigt forelægge afhjælpningsforanstaltninger.

141 Schneider havde ellers straks efter anmeldelsen af fusionen givet Kommissionen oplysninger om de angivelige forbindelser mellem de pågældende markedssegmenter 4 og 5 og fusionsdeltagernes respektive stillinger inden for disse segmenter i Frankrig, idet selskabet fra første færd havde fremhævet manglen på porteføljeeffekter. Kommissionen rejste imidlertid først dette klagepunkt den 24. september 2001, efter at den normale frist for forelæggelsen af afhjælpningsforanstaltninger var udløbet, og kun få dage før afslutningen af fusionskontrolproceduren.

142 Kommissionen har svaret, at uoverensstemmelsen mellem meddelelsen af klagepunkter af 3. august 2001 og beslutningen om uforenelighed ikke skyldes en fuldstændig mangel på klarhed, men kun, at klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, ikke var tilstrækkeligt klart og præcist, idet problemet blev rejst over flere betragtninger i meddelelsen.

143 Tilsidesættelsen af Schneiders ret til kontradiktion er ikke tilstrækkeligt kvalificeret i betragtning af, at meddelelsen af klagepunkter skulle udarbejdes inden for en kort frist, og at der var tale om en kompliceret vurdering af såvel de grundlæggende argumenter — hvoraf klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, kun udgjorde et af flere relevante punkter — som Schneiders forslag til afhjælpningsforanstaltninger.

144 At sagsøgeren gav Kommissionen oplysninger, ifølge hvilke fusionen ikke ville frembyde nogen problemer med hensyn til, at den ene fusionsdeltager kunne støtte sig på den andens stilling, kan snarere siges at gøre den begåede procedurefejl endnu mindre grov.

— Rettens bemærkninger

145 Ifølge forordningens artikel 18, stk. 1, skal Kommissionen, før der træffes en beslutning, hvorved en fusion erklæres for uforenelig med fællesmarkedet, på alle stadier

af proceduren indtil høringen af Det Rådgivende Udvalg give de anmeldende virksomheder lejlighed til at udtale sig om de punkter, der fremføres imod dem.

146 Endvidere følger det af forordningens artikel 18, stk. 3, at Kommissionen alene må bygge sine beslutninger om uforenelighed på punkter, med hensyn til hvilke de berørte virksomheder har haft lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger.

147 Virksomheder, som er deltagere i en fusion af fællesskabsdimension, skal nemlig som adressater for en offentlig myndigheds beslutninger, der føleligt berører deres interesser, i rette tid have lejlighed til at fremføre deres synspunkter og skal i dette øjemed klart og rettidigt underrettes om det væsentligste i Kommissionens indvendinger mod den anmeldte fusion (jf. i denne retning Domstolens dom af 23.10.1974, sag 17/74, Transocean Marine Paint mod Kommissionen, Sml. s. 1063, præmis 15, og Rettens dom af 4.3.1999, sag T-87/96, Assicurazioni Generali og Unicredito mod Kommissionen, Sml. II, s. 203, præmis 88).

148 Meddelelsen af klagepunkter har særlig betydning i denne forbindelse, eftersom det er dens specifikke formål at give de berørte virksomheder mulighed for at reagere på de betænkeligheder, den regulerende institution har udtrykt, dels ved at fremføre deres synspunkter angående disse, dels ved eventuelt at forelægge Kommissionen foranstaltninger, der skal afhjælpe de skadelige virkninger af den anmeldte fusion.

149 Denne garanti, som henhører under de grundlæggende garantier, fællesskabsretten giver med hensyn til den administrative sagsbehandling, er af særlig betydning i forbindelse med kontrollen med fusioner af virksomheder (jf. i denne retning Domstolens dom af 21.11.1991, sag C-269/90, Technische Universität München, Sml. I, s. 5469, præmis 14).

150 Der skal nemlig i den forbindelse tages hensyn såvel til de økonomiske interesser, der knytter sig til fusioner af fællesskabsdimension, og den industrielle betydning af sådanne fusioner som til den store udstrækning af de kontrolbeføjelser, Kommissionen råder for at kunne regulere konkurrencen på fællesmarkedet.

151 Heraf følger, at Schneider har påberåbt sig, at der er blevet tilsidesat en bestemmelse, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

152 I denne forbindelse udgjorde det en åbenbar og grov tilsidesættelse af forordningens artikel 18, stk. 1 og 3, at Kommissionen, som det skete i det foreliggende tilfælde, havde affattet en meddelelse af klagepunkter på en sådan måde, at sagsøgeren, således som det fremgår af Schneider I-dommen, ikke kunne vide, at denne ikke havde nogen mulighed for at opnå, at fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet, medmindre sagsøgeren forelagde afhjælpningsforanstaltninger, der kunne begrænse eller eliminere de tilfælde, hvor sagsøgeren og Legrand ville kunne støtte sig på hinandens stilling på de franske sektormarkeder.

153 De afhjælpningsforanstaltninger, Schneider gik med til i september 2001, herunder at Legrand skulle trække sig ud af markederne for komponenter til eltavler i hele EØS, var derfor objektivt uegnede til at løse det særlige problem, som det udgjorde, at Schneider på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr på engrosdistributionsniveauet ville kunne støtte sin dominerende stilling inden for sektoren vedrørende komponenter til fordelings- og gruppetavler på Legrands dominerende stilling inden for segmenterne vedrørende monteringsmateriel.

154 Denne tilsidesættelse af retten til kontradiktion kan hverken retfærdiggøres eller begrundes med de særlige begrænsninger, Kommissionens tjenestegrene objektivt

er underlagt. Tilsidesættelsen, hvis eksistens eller beskaffenhed Kommissionen ikke har bestridt, indebærer derfor, at Fællesskabet har pådraget sig pligt til at erstatte de skader, den har medført.

155 Kommissionens argument om vanskeligheden ved at foretage en kompleks markedsundersøgelse inden for en meget stram tidsfrist er således irrelevant, eftersom det, der førte til den skade, der er tale om i det foreliggende tilfælde, ikke var undersøgelsen af de relevante markeder i meddelelsen af klagepunkter eller beslutningen om uforenelighed, men manglen på en væsentlig angivelse i meddelelsen af klagepunkter, som var af afgørende betydning for beslutningen om uforenelighed, som ikke indebar nogen særlige tekniske vanskeligheder, ikke krævede nogen særlige supplerende undersøgelser, der ikke havde kunnet gennemføres af tidsmæssige grunde, og hvis fravær ikke kan tilskrives et uventet eller hændeligt redaktionelt problem, som læsningen af meddelelsen af klagepunkter som helhed ville kunne opveje.

156 I det foreliggende tilfælde må tilsidesættelsen af Schneiders ret til kontradiktion derfor betragtes som en åbenbar og grov tilsidesættelse af de grænser, Kommissionen er undergivet, og den udgør som sådan en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

157 Tilsidesættelsen af Schneiders ret til kontradiktion udgør således en forseelse fra Kommissionens side, der kan medføre, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, hvis det desuden bevises, at der foreligger en konkret og faktisk skade samt en direkte årsagsforbindelse mellem skaden og den forseelse, som den tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af fællesskabsretten udgør.

158 Inden det prøves, om de to sidstnævnte betingelser er opfyldt, skal Retten ligeledes undersøge, om Kommissionen under fusionskontrolproceduren udviste en adfærd over for sagsøgeren, der som helhed var ulovlig, og som, således som Schneider har påstået, enten forværrede den skade, den ulovlige beslutning om uforenelighed havde givet anledning til, eller medførte en særskilt skade, der bestod i nye udgifter, som sagsøgeren blev nødsaget til at afholde.

159 Eftersom de beskyldninger, sagsøgeren har rettet mod Kommissionen ud over de i Schneider I-dommen fastslåede kritikpunkter, supplerer disse og dermed, i givet fald, udgør yderligere skadevoldende omstændigheder, der lægger sig til de primære ulovligheder, må de undersøges på baggrund af de generelle kriterier for, hvornår Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, hvilket — som nævnt i præmis 113-126 ovenfor — forudsætter, at den pågældende fællesskabsinstitution har gjort sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af retsreglerne.

De andre ulovligheder, hvormed Kommissionens adfærd var behæftet, og som angiveligt enten forværrede den skade, beslutningen om uforenelighed skal havde forårsaget, eller forvoldte en særskilt skade

Mangel på loyalitet

— Parternes argumenter

160 Ifølge Schneider udviste Kommissionen mangel på loyalitet over for selskabet, idet den bestyrkede Schneider i den opfattelse, at der kunne forventes en beslutning,

hvori fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet, og undlod at advare selskabet tilstrækkeligt tidligt om, at Kommissionen agtede at forbyde fusionen og om, at der forelå absolutte hindringer for, at den kunne godkendes.

161 Kommissionen underrettede således ikke Schneider om klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, før den 24. september 2001, selv om den i god tid før udarbejdelsen af meddelelsen af klagepunkter af 3. august 2001 havde rådet over afgørende oplysninger vedrørende dette spørgsmål. Fusionsdeltagernes dominerende stilling på de pågældende sektormarkeder og distributionskildernes betydning var beskrevet udførligt i CO-formularen og blev konstateret meget hurtigt af Kommissionen.

162 Allerede i maj 2001 rådede Kommissionen over oplysninger, som i oktober 2001 foranledigede den til at fastslå, at det forhold, at de anmeldende parter gensidigt ville kunne støtte sig på deres respektive stillinger, udgjorde en hindring for fusionen.

163 Denne mangel på loyalitet bekræftes af den udtalelse af det for konkurrencepolitik ansvarlige medlem af Kommissionen, der blev offentliggjort i »*Le Monde*« af 8. november 2001, og hvori det hed, at »når virksomhederne selv før fusionen har så stærk en stilling, at der ikke kan findes nogen afhjælpningsforanstaltninger, har Kommissionen intet andet valg end at forbyde fusionen […]«.

164 Kommissionen har svaret, at den i maj 2001 ikke rådede over alle de oplysninger, der var nødvendige for at færdiggøre en undersøgelse af konkurrencen og påvise eventuelle konkurrenceproblemer. Det ville mindst have været forhastet, om ikke have udgjort en tilsidesættelse af Kommissionens tavshedspligt og princippet om god forvaltningsskik, hvis den allerede på dette tidspunkt havde udtrykt principiel modstand mod fusionen.

165 Kommissionsmedlemmets udtalelse er irrelevant, eftersom den blev fremsat efter udstedelsen af beslutningen om uforenelighed og kun efterfølgende beskriver Kommissionens konklusioner.

166 Under alle omstændigheder måtte Schneider som en normalt velunderrettet erhvervsdrivende have kunnet forstå de forskellige risici, fusionen frembød i relation til fransk ret og fællesskabsretten på grund af parternes stærke stilling i Frankrig.

— Rettens bemærkninger

167 Det må fastslås, at Schneiders påstande ikke gør det muligt at anse beskyldningen om mangel på loyalitet for godtgjort i fornødent omfang.

168 Navnlig har Schneider ikke kunnet henvise til alvorlige, specifikke og indbyrdes overensstemmende hændelser, der beviser, at Kommissionen — således som sagsøgeren havde gjort gældende i sit søgsmål i sag T-310/01 — som udgangspunkt, længe før drøftelserne om Schneiders forslag til afhjælpningsforanstaltninger, ønskede at forbyde fusionen af principielle grunde og på forhånd havde udelukket enhver foranstaltning, der kunne afhjælpe dens uforenelighed med fællesmarkedet.

169 Fremstillingen af tvistens baggrund gør det ikke muligt at udelukke, at det først var på tidspunktet for udfærdigelsen af meddelelsen af klagepunkter af 3. august 2001, at Kommissionen var i stand til objektivt og fuldt informeret at vurdere fusionens virkninger på de forskellige berørte nationale sektormarkeder, efter at den havde under-

søgt og draget nytte af et stort antal oplysninger, som Schneider og Legrand havde fremlagt ved udløbet af en svarfrist på flere uger, og hvis omfang og kompleksitet sagsøgeren selv fremhævede i sit søgsmål i sag T-310/01.

170 Det bemærkes i den forbindelse, at meddelelsen af klagepunkter netop har til formål at stille alle de nødvendige oplysninger til rådighed, som gør det muligt for virksomhederne rettidigt at fremsætte deres synspunkter vedrørende de indvendinger, Kommissionen — efter at have undersøgt de oplysninger, de berørte parter forinden har fremlagt — har rejst mod den anmeldte fusions forenelighed med fællesmarkedet, således at Kommissionen derpå kan træffe afgørelse ved en endelig beslutning med fuldt kendskab til omstændighederne.

171 Skønt den utilstrækkelige angivelse i meddelelsen af klagepunkter af 3. august 2001 af klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, udgør en kvalificeret tilsidesættelse af Schneiders ret til kontradiktion, fremgår det ikke åbenlyst af sagens akter, at denne ulovlighed nødvendigvis må opfattes som mangel på loyalitet fra Kommissionens side.

172 Den omtvistede udtalelse af det for konkurrencepolitik ansvarlige medlem af Kommissionen, der blev gengivet i præmis 163 ovenfor, skal ikke nødvendigvis udlægges, som Schneider har gjort. Det kan ikke udelukkes, at kommissionsmedlemmet ved at anvende præsens har ønsket at udtrykke en generel regel, der ikke kun gælder for den foreliggende fusion, som i øvrigt ikke var den eneste sag, hvortil der blev henvist i den omtvistede udtalelse.

173 I det aktuelle tilfælde kan udtalelsen derfor ikke med sikkerhed fortolkes som et efterfølgende udtryk for et bevidst ønske hos Kommissionen om allerede fra begyndelsen at opstille en principiel hindring for fusionen.

174 På den baggrund kan den mangel på loyalitet, Kommissionen er blevet foreholdt, ikke anses for bevist.

175 Schneiders påstande må derfor forkastes.

Tilsidesættelsen af Schneiders ret til at blive hørt af en upartisk myndighed

— Parternes argumenter

176 Schneider har gjort gældende, at afgørelser truffet af et administrativt organ, såsom Kommissionens beslutninger i forbindelse med fusionskontrol, der ikke kan være genstand for et søgsmål, hvorunder der er fuld prøvelsesret, i overensstemmelse med de garantier, der gives i artikel 6, stk. 1, i den europæiske menneskerettighedskonvention (herefter »konventionen«), hvori borgernes sikres ret til en retfærdig rettergang, er omfattet af denne bestemmelse med virkning allerede fra den administrative kontrolprocedure.

177 At det var den samme gruppe tjenestemænd, der udarbejdede beslutningen om uforenelighed og beslutningen om deling, strider imod det princip om upartiskhed, der fastsættes i bestemmelsen.

178 Desuden er der grund til at nære tvivl om, hvorvidt den fornyede vurdering af fusionen, der blev iværksat efter afsigelsen af Schneider I- og Schneider II-dommen, var objektiv og uvildig, eftersom de grupper, der successivt behandlede fusionen under kontrolproceduren som helhed, i det mindste delvis bestod af de samme personer.

179 Heroverfor har Kommissionen anført, at der ikke er ført bevis for, at den tilsidesatte sin forpligtelse til at være upartisk, og at den ikke er en »domstol« som omhandlet i konventionens artikel 6, stk. 1. Under alle omstændigheder er der fuld sikkerhed for, at denne bestemmelse overholdes, eftersom virksomhederne har ret til at anmode Fællesskabets retsinstanser om at annullere beslutninger, der er vedtaget i medfør af forordningens bestemmelser.

180 Desuden var ingen retlig eller deontologisk regel til hinder for, at den fornyede vurdering af fusionen blev betroet den samme gruppe tjenestemænd, der foretog den første kontrol.

— Rettens bemærkninger

181 Overholdelsen af borgernes ret til, at deres sag behandles af en uafhængig og upartisk domstol, garanteres af konventionens artikel 6, stk. 1, hvortil der henvises i artikel 6, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union, og bekræftes i artikel 47, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

182 Som en integrerende del af de grundlæggende rettigheder, som beskyttes i fællesskabsretten, og som Fællesskabets retsinstanser sikrer, at Kommissionen overholder ved gennemførelsen af sine fusionskontrolprocedurer, udgør retten til en retfærdig rettergang indlysende en regel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder (Rettens dom af 6.4.2006, sag T-309/03, Camós Grau mod Kommissionen, Sml. II, s. 1173, præmis 102 og 103).

183 Konventionens artikel 6, stk. 1, er dog ikke til hinder for forhåndsindgreb af administrative organer, som ikke i alle henseender opfylder de forskrifter, der gælder for sagens behandling ved domstolene, når blot retten til en upartisk domstol er sikret (jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i sagen Le Compte mod Belgien af 23.6.1081, serie A, nr. 43, § 51).

184 I det foreliggende tilfælde udgør det annullationssøgsmål vedrørende beslutninger vedtaget af Kommissionen i henhold til forordningens artikel 8, stk. 3 og 4, som artikel 230 EF giver mulighed for, et retsmiddel, der opfylder de i konventionens artikel 6, stk. 1, krævede garantier.

185 Endvidere er hverken nogen retsregel eller noget princip til hinder for, at Kommissionen overlader det til de samme tjenestemænd at foretage en fornyet behandling af en fusion, der iværksættes i medfør af en dom, hvorved der annulleres en beslutning, hvori fusionen erklæres for uforenelig med fællesmarkedet.

186 Det kan ikke opstilles som et almindeligt princip, der følger af forpligtelsen til at være upartisk, at en retslig eller administrativ instans har pligt til at henvise sagen til en anden myndighed eller til et andet organ under den samme myndighed (jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i sagen Ringeisen mod Østrig af 16.7.1971, serie A, nr. 13, s. 40, § 97).

187 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har for så vidt angår en disciplinær instans, der var knyttet til det styrende råd for en erhvervsorganisation, anerkendt, at det ikke udgjorde en berettiget grund til at nære mistænksomhed, at tre af instansens syv medlemmer havde deltaget i udfærdigelsen af en beslutning, der blev truffet efter, at instansen havde behandlet den pågældende sag på ny, efter at en forudgående beslutning, hvis udarbejdelse de havde deltaget i, var blevet annulleret (jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i sagen Diennet mod Frankrig, Serie A, nr. 325-A, § 38).

188 Heraf følger, at den omstændighed, at det, helt eller delvis, er den samme gruppe tjenestemænd, der har varetaget de forskellige trin af fusionskontrollen, ikke udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse fra Kommissionens side af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

189 Schneiders argumentation kan derfor ikke tiltrædes.

Kommissionens afvisende holdning i forbindelse med fastsættelsen af vilkårene for delingen af Schneider og Legrand

— Parternes argumenter

190 Schneider har beskyldt Kommissionen for at have stillet sig uberettiget afvisende for så vidt angår vilkårene for afhændelsen af Legrand. At Kommissionen nægtede at tillade Schneider at undersøge andre muligheder for at afstå sine aktiver i Legrand end en ren deling, afskrækkede alle industrivirksomhederne, som ubestrideligt ville have tilført Legrand-aktiverne større værdi, på grund af de industrielle og forretningsmæssige samspilsfordele, end de finansielle investorer, som var de eneste, der kunne deltage i salgsprocessen på de af Kommissionen fastsatte delingsbetingelser.

191 Det principielle forbud mod, at Schneider bevarede eller tilbagekøbte nogle af Legrand-aktiverne, forhindrede sagsøgeren i at beholde andele, som kunne gøre det muligt for sagsøgeren at opnå en del af de forventede samspilsfordele, og svækkede sagsøgerens forhandlingsposition over for potentielle købere.

192 Valget mellem deling, afståelse eller børsintroduktion og muligheden for at bevare en del af Legrands kapital og midlertidigt beholde en fordring på selskabet eller køberen af det burde have været genstand for en afvejning på baggrund af alle Kommissionens øvrige krav.

193 På trods af at fristen for deling blev forlænget, tvang Kommissionens konstante pres og konsekvent negative holdning Schneider til ikke at afbryde eller forhale gennemførelsen af delingen. Forlængelsen var reelt kun tilsyneladende, eftersom den ikke berørte »gennemførelsen af de for delingsprocessen nødvendige skridt inden for den fastsatte frist, som forlænget«.

194 Kommissionen mener tværtimod at have udvist stor fleksibilitet. Hvor der ifølge meddelelsen af klagepunkter af 24. oktober 2001 skulle ske en deling ved, at Legrandaktierne blev fordelt til Schneiders aktionærer i forhold til deres andel, ville beslutningen om deling have gjort det muligt for sagsøgeren, efter begæring, at vælge imellem deling, afståelse og børsintroduktion, at have beholdt en andel i Legrands kapital eller at have anmodet Kommissionen om forhåndstilladelse til midlertidigt at beholde en fordring på Legrand eller køberen af selskabet.

195 Da beslutningen om deling kun var en foranstaltning til gennemførelse af beslutningen om uforenelighed, kan en deling af Schneider og Legrand, der bevarer udstrækningen af sidstnævntes aktiviteter, ikke anses for at være udtryk for en afvisende holdning.

196 Schneider foretrak selv løsningen med finansielle købere. Desuden ville de industrielle købere ikke have accepteret den overpris i forhold til de finansielle købere, Schneider forlangte af dem.

197 Kommissionen accepterede på forslag af Schneiders rådgivende bank at forlænge fristen for deling fra seks til ni måneder. Den meddelte en yderligere forlængelse på tre måneder, dvs. indtil den 5. februar 2003, og forbeholdt sig muligheden for endnu en forlængelse. Desuden ville beslutningen om deling have gjort det muligt at forlænge fristen efter begæring fra Schneider, hvis der forelå ganske særlige omstændigheder.

— Rettens bemærkninger

198 Schneider har anfægtet vilkårene for delingen og dermed rejst tvivl om lovligheden i relation til forordningens artikel 8, stk. 4, af selve beslutningen om deling, der blev annulleret af Retten som følge af ulovligheden af beslutningen om uforenelighed, som den var en gennemførelsesforanstaltning til (jf. præmis 44 og 58 ovenfor), hvorfor det ikke var fornødent at prøve selve beslutningen om deling.

199 Når en fusion, som i det foreliggende tilfælde, allerede er gennemført, når Kommissionen fastslår, at den er uforenelig med fællesmarkedet, kan Kommissionen ifølge forordningens artikel 8, stk. 4, beordre enhver forholdsregel, som vil kunne genetablere en effektiv konkurrence.

200 Idet det er ufornødent at afgøre, om denne bestemmelse udgør en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, kan det ikke anses for bevist, at Kommissionen tilsidesatte den åbenbar og groft ved at kræve en deling af de to fusionsdeltagere, som bevarede udstrækningen af Legrands aktiviteter, og ved at forbyde Schneider senere at generhverve nogen af Legrand-aktiviteterne.

201 Der skal nemlig, bl.a., tages hensyn til de anmeldende parters dominerende stilling på de af fusionen berørte franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr, forskellen mellem deres og deres umiddelbare konkurrenters markedsandele, kendskabet til deres varemærker i Frankrig og bortfaldet af det traditionelle konkurrenceforhold mellem de to parter.

202 Endvidere blev det, således som det fremgår af punkt 105 i beslutningen om deling, overladt til Schneider at vælge de juridiske vilkår for delingen, forudsatte at de udelukkede, at sagsøgeren ejede en væsentlig andel af kapitalen i Legrand, og sikrede, at Legrand-koncernen blev solgt, uden at enkelte Legrand-aktiviteter blev afhændet særskilt.

203 Desuden har Schneider ikke påvist, at fristen for gennemførelse af beslutningen om deling åbenlyst var uforholdsmæssigt kort. Kommissionen forlængede i den anfægtede beslutning den frist på seks måneder, der oprindeligt var fastsat i meddelelsen af klagepunkter af 21. oktober 2001, med tre måneder.

204 Ydermere erklærede Kommissionen sig i betragtning 122 villig til dels at acceptere yderligere en periode på tre måneder, hvori den befuldmægtigede rådede over en eksklusiv salgsfuldmagt, som ikke kunne ophæves, for at give Schneider det råderum, selskabet havde brug for i sine forhandlinger med potentielle købere eller investorer, dels at forlænge disse frister, hvis den blev anmodet derom, forudsat at Schneider eller den befuldmægtigede kunne godtgøre, at de havde gjort, hvad de kunne, for at overholde fristen.

205 Efter retsmødet den 23. april 2002 i sag T-77/02 R om foreløbige forholdsregler meddelte Kommissionen den 26. april 2002 Schneider forlængelse på tre måneder og udskød således udløbet af fristen for deling til den 5. februar 2003, hvilket svarede til

en frist på et år regnet fra meddelelsen af beslutningen om deling, uden at det berørte Schneiders adgang til at anmode om yderligere forlængelse, hvis der forelå ganske særlige omstændigheder.

206 Selv hvis det antages, at afhændelse af en virksomhed af Legrands størrelse normalt kræver et tidsrum, der kan være længere end et år, således som de udtalelser, Schneider tillægges i punkt 110 i beslutningen om uforenelighed, lader formode, påhvilede det derfor Schneider at anmode om yderligere en forlængelse. Det fremgår ikke af sagens akter, at dette skete.

207 Desuden havde Schneider allerede før udstedelsen af beslutningen om deling optaget kontakt med potentielle købere, således som det følger af selskabets svar af 7. november 2001 på Kommissionens meddelelse af klagepunkter af 24. oktober 2001.

208 Endelig var det, således som det fremgår af punkt 5 i bilag II til beslutningen om deling, kun fastsat i denne, at der, alt efter valget af vilkår, skulle udstedes en uigenkaldelig retsakt, hvis materielle gennemførelse skulle være sket senest tre måneder efter udstedelsen.

209 Det kan følgelig ikke lægges til grund, at Kommissionen pålagde Schneider vilkår og en tidsfrist for afhændelsen af Legrand, som udgjorde en åbenbar og grov tilsidesættelse af grænserne for det skøn, den råder over.

210 Schneiders argumentation kan derfor ikke tages til følge.

Udnyttelsen af de spændinger, der var opstået mellem fusionsdeltagerne

— Parternes argumenter

211 Schneider har påstået, at Kommissionen bidrog til de spændinger, der opstod mellem fusionsdeltagerne efter vedtagelsen af beslutningen om uforenelighed, navnlig ved ikke i tilstrækkelig god tid at gøre det muligt for selskabet at gøre sig bekendt med de oplysninger, Legrand havde fremlagt under de drøftelser, der førte til vedtagelsen af beslutningen om deling.

212 Ifølge Schneider udviste Kommissionen samme holdning efter vedtagelsen af beslutningen om deling. Kommissionen bragte Legrand til at anlægge en retssag mod Schneider i Frankrig i november 2002 og lod derpå sit ræsonnement vedrørende egnetheden af Schneiders nye afhjælpningsforanstaltninger afhænge af den førnævnte dom, der var blevet afsagt af cour d'appel de Versailles.

213 Heroverfor har Kommissionen anført, at Legrands holdningsændring snarere skyldtes en eventuel interessekonflikt mellem fusionsdeltagerne.

214 Navnlig har Schneider intet konkret fremført, der viser, at selskabet ikke fik aktindsigt i de oplysninger i sagens akter, som Legrand havde fremlagt. Selv efter at Schneider i januar 2002 havde modtaget ikke-fortrolige udgaver af de pågældende dokumenter, fremsatte selskabet ikke begæring om aktindsigt i de fortrolige udgaver.

— Rettens bemærkninger

215 Schneiders påstande gør det ikke muligt at anse beskyldningen om, at Kommissionen udnyttede de spændinger, der var opstået mellem fusionsdeltagerne, for godtgjort i fornødent omfang.

216 Det bemærkes navnlig, at Kommissionen i svarskriftets punkt 88, uimodsagt af Schneider, har oplyst, at den i januar 2002 fremsendte ikke-fortrolige udgaver af dokumenter vedrørende Legrand og en liste med en ikke-fortrolig sammenfatning af oplysninger, hvortil der ikke kunne gives adgang. Det fremgår ikke af sagens akter, at Schneider fremsatte en specifik begæring om aktindsigt i den fortrolige udgave af de pågældende dokumenter.

217 Desuden kan hverken det hensyn, Kommissionen tog til bevarelsen af udstrækningen af Legrands aktiviteter i beslutningen om deling, det hensyn, der blev taget til de nationale domstoles afgørelser ved vurderingen af de af Schneider foreslåede afhjælpningsforanstaltninger, eller andre af de foranstaltninger, Kommissionen traf som led i fusionskontrolproceduren, objektivt og med sikkerhed betegnes som begrundet i et ønske om at bidrage til forværringen af forholdet mellem fusionsdeltagerne.

218 Schneiders påstande må derfor forkastes.

Kommissionens tilsidesættelse af sin enekompetence

— Parternes bemærkninger

219 Schneider finder, at Kommissionen groft og åbenbart tilsidesatte den enekompetence, den tillægges i forordningen, ved at lade vurderingen af holdbarheden af de afhjælpningsforanstaltninger, sagsøgeren stillede forslag om i forbindelse med den fornyede vurdering af fusionen, afhænge af konklusionen i den dom, cour d'appel de Versailles afsagde den 29. november 2002, og hvori der blev truffet foreløbig afgørelse vedrørende et rent nationalt aftaleretligt spørgsmål.

220 Kommissionen er af den opfattelse, at den på intet tidspunkt gav afkald på sin enekompetence og slet ikke begik en tilstrækkeligt kvalificeret ulovlighed.

— Rettens bemærkninger

221 Når Kommissionen udøver sin kontrolkompetence med henblik på at afgøre, om en fusion af fællesskabsdimension er forenelig med fællesmarkedet, kan den ikke se bort fra aftaler, som binder de anmeldende parter, hvis bestemmelserne i dem er lovlige ifølge den nationale ret, der finder anvendelse.

222 Det er med urette, at Schneider har gjort gældende, at Kommissionen lod udøvelsen af sin enekompetence til at fastslå, om selskabets afhjælpningsforanstaltninger var holdbare, afhænge af konklusionen i den af cour d'appel de Versailles afsagte dom.

Det drejer sig nemlig i den forbindelse ikke om den forrang, fællesskabsrettens konkurrenceregler har for nationalretlige konkurrenceregler, men om fastslåelsen af, hvilke virkninger den nationale ret knytter til en privatretlig aftale, som er undergivet denne ret i overensstemmelse med fællesskabsretten.

223 Kommissionen kan derfor ikke anses for at have gjort sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af fællesskabsretten ved at slutte, at de af Schneider fremsatte forslag til afhændelser af Legrand-aktiviteterne var usikre og derfor uacceptable, fordi de var uforenelige med en privatretlig aftale, som lovligt henhørte under national ret, og som ifølge den kompetente nationale domstols vurdering var bindende for fusionsdeltagerne i overensstemmelse med denne rets bestemmelser.

224 Schneiders argumentation kan derfor ikke tiltrædes.

Manglen på loyal gennemførelse af Schneider I-dommen

— Parternes bemærkninger

225 Sagsøgeren har fremhævet, at Kommissionens vurdering vedrørende alle andre markeder end de franske sektormarkeder blev forkastet i Schneider I-dommen. Der var derfor ikke nogen grund til, at Kommissionen begyndte sin fornyede vurdering i fase I, når den vidste, at Schneider efter den 5. december 2002, hvor den i salgsaftalen fastsatte frist for sagsøgeren til at påberåbe sig den retsophævende bestemmelse om salg af Legrand udløb, ville miste frugten af de bestræbelser, sagsøgeren havde udfoldet for at begrænse sin skade.

226 Det var derfor naturligt, at Schneider krævede, at kontrolproceduren blev genoptaget umiddelbart efter afsigelsen af Schneider I-dommen på grundlag af den for fase I gældende frist på seks uger. Denne frist ville have gjort det muligt for Kommissionen at gennemføre Schneider I-dommen loyalt og give sagsøgeren mulighed for, i givet fald, at forelægge passende afhjælpningsforanstaltninger.

227 Endvidere var beslutningen af 4. december 2002 om at indlede fase II behæftet med adskillige åbenbare fejlvurderinger og afveg fra den i Schneider I-dommen angivne fremgangsmåde for undersøgelsen. Den undersøgelse af konkurrenceforholdene på de berørte markeder, Kommissionen i sidste instans lagde sig fast på, udviser den samme form for alvorlige undladelser, fejl og indre uoverensstemmelser som dem, der førte til annulleringen af beslutningen om uforenelighed.

228 Kommissionen har afvist, at genoptagelsen af kontrolproceduren på fase I-stadiet kan betragtes som et tegn på illoyalitet. Den løsning, der blev valgt efter anmodning fra Schneider, var den eneste, der gjorde det muligt at vedtage en positiv endelig beslutning vedrørende fusionen før den 5. december 2002.

229 Den økonomiske vurdering, Kommissionen foretog på grundlag af Schneiders ajourførte oplysninger, stemmer på alle punkter overens med den, hvis indhold blev godkendt i Schneider I-dommen, efter at Kommissionen havde draget omsorg for at angive klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, mere præcist.

— Rettens bemærkninger

230 Det følger af præmis 48 i kendelsen af 9. marts 2007 i sagen Schneider Electric mod Kommissionen, at Kommissionen, i modsætning til hvad Schneider har gjort

gældende, lovligt kunne vælge at genoptage fusionskontrolproceduren i fase I med henblik på at drage konsekvenserne af Schneider I-dommen og dermed træffe alle nødvendige forholdsregler for at sikre, at Schneiders ret til kontradiktion ikke blev tilsidesat.

231 Endvidere er sagsøgerens påstande ikke tilstrækkelige til at påvise, at den i beslutningen om at indlede fase II indeholdte undersøgelse af konkurrenceforholdene på de relevante franske sektormarkeder udviser de samme mangler som den vurdering af fusionens virkninger på de nationale sektormarkeder uden for Frankrig, som er indeholdt i beslutningen om uforenelighed, og som blev forkastet i Schneider I-dommen.

232 De i Schneider I-dommen fastslåede fejlvurderinger kan ikke have haft nogen betydning for vurderingen af fusionens virkninger på de franske sektormarkeder på grund af de særlige forhold på disse markeder.

233 Det følger af Schneider I-dommens præmis 413 og præmis 415 i forening, at det ikke er muligt at forkaste den konklusion, at den påtænkte fusion på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr, hvor begge de anmeldende parter allerede var meget stærke, ville skabe eller styrke en dominerende stilling, som i den forstand, hvori udtrykket anvendes i forordningens artikel 2, stk. 3, ville bevirke, at den effektive konkurrence blev hæmmet betydeligt inden for fællesmarkedet eller i det mindste på en væsentlig del heraf.

234 I den forbindelse blev markedsandelene på disse markeder, som var et tegn på, at den fusionerede enhed ville få en dominerende stilling eller en stærkere dominerende stilling, det højere prisniveau for elektrisk lavspændingsudstyr på engrosdistributionsniveauet, bortfaldet af det traditionelle konkurrenceforhold mellem de to tidligere hovedaktører og kendskabet til de to partneres varemærker lagt til grund som relevante faktorer.

235 Endvidere bemærkes, at det ifølge forordningens artikel 6, stk. 1, litra c), er tilstrækkelig grund til at træffe beslutning om at indlede fase II, at der hersker alvorlig tvivl med hensyn til, om fusionen vil være forenelig med fællesmarkedet, hvorimod Kommissionen ifølge forordningens artikel 2, stk. 3, skal føre bevis for, at der vil blive skabt eller styrket en dominerende stilling, hvis den på grundlag af artikel 8, stk. 3, fastslår, at en fusion er uforenelig med fællesmarkedet.

236 Kommissionen kan derfor ved med henblik på at gennemføre Schneider I-dommen kun at have undersøgt de resterende konkurrenceproblemer som følge af fusionen på de franske sektormarkeder, der fortsat fandtes at være relevante, ikke anses for åbenbart og groft at have overtrådt grænserne for sit skøn.

237 Retten kan derfor ikke give sagsøgeren medhold i dennes argumentation.

Tilsidesættelse af retten til kontradiktion

— Parternes argumenter

238 Schneider har gjort gældende, at Kommissionen tilsidesatte selskabets ret til kontradiktion under den fornyede vurdering af fusionen, idet det var umuligt for det at få kendskab til resultaterne af Kommissionens markedsundersøgelser og at reagere behørigt på de problemer, der måtte have fremgået af dem.

239 Kommissionen har svaret, at det ikke er foreskrevet, at der i den kontrolfase, som afsluttes med en beslutning om at indlede fase II, skal gives fusionsdeltagere aktindsigt i resultaterne af markedsundersøgelser som dem, der blev foretaget i november 2002, og at det ikke kan udledes af princippet om iagttagelse af de berørte parters ret til kontradiktion, at der skal gives en sådan aktindsigt.

— Rettens bemærkninger

240 Retten til kontradiktion skal ganske vist iagttages, før der vedtages en beslutning, der kan være bebyrdende for de berørte virksomheder, men beslutningen om at indlede fase II, som blev vedtaget efter de omhandlede markedsundersøgelser, udgjorde ikke en retsakt, som var bebyrdende for Schneider (kendelse af 31.1.2006, Schneider Electric mod Kommissionen, præmis 76, stadfæstet ved kendelsen af 9.3.2007 i sagen Schneider Electric mod Kommissionen, præmis 72), og hvis lovlighed afhang af, om denne ret var iagttaget.

241 Kommissionen kan derfor ikke have begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, som har til formål at tillægge borgerne rettigheder, ved ikke at meddele Schneider resultaterne af markedsundersøgelserne allerede i fase I af den efter afsigelsen af Schneider I- og Schneider II-dommen genoptagne fusionskontrolprocedure.

242 Schneiders påstande må derfor forkastes.

Den fejlagtige, illoyale og diskriminerende vurdering af de afhjælpningsforanstaltninger, Schneider foreslog i november 2002

— Parternes argumenter

243 Schneider har beskyldt Kommissionen for, at den lagde til grund, at der, som omhandlet i forordningens artikel 6, stk. 1, litra c), forelå alvorlig tvivl med hensyn til, om fusionen ville være forenelig med fællesmarkedet, i stedet for at anvende det i artikel 2, stk. 3, indeholdte kriterium om skabelse eller styrkelse af en dominerende stilling, som en beslutning, hvori en fusion i henhold til artikel 8, stk. 3, erklæres for uforenelig med fællesmarkedet, skal bygge på.

244 Schneider har ligeledes kritiseret Kommissionen for, at den fandt selskabets afhjælpningsforanstaltninger af november 2002 utilstrækkelige, skønt de ville have elimineret alle overlapninger af Schneiders og Legrands aktiviteter på de berørte markeder ved salg til en enkelt køber af uafhængige og levedygtige virksomheder, tilbudt en bred vifte af produkter og varemærker og en lettet adgang til distribution som følge af Schneiders adfærdsmæssige tilsagn, fuldstændig fjernet enhver fare for, at Schneider ville kunne støtte sig på Legrands stilling og begrænset kredsen af potentielle købere til virksomheder, der var i stand til at udvikle den afhændede enhed.

245 Schneiders strukturelle tilsagn var blevet styrket med adfærdsmæssige tilsagn, som Kommissionen har accepteret i andre fusionssager, og som ville lette adgangen til distribution og fjerne enhver fare for, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling.

246 Kommissionen har i det væsentlige hævdet, at den lagde til grund, at Schneiders afhjælpningsforanstaltninger ikke gjorde det muligt at eliminere alle de konstaterede

konkurrenceproblemer på de franske markeder for lavspændingsudstyr, og at de — ud over den retlige usikkerhed, som den af cour d'appel de Versailles afsagte dom havde givet anledning til — rejste talrige problemer med hensyn til de afhændelige enheders levedygtighed, uafhængighed og evne til at retablere en effektiv konkurrence. Kommissionen vurderede afhjælpningsforanstaltningers virkningerne på de berørte markeder med hensyn til markedsandele, fjernelse af overlapninger, betydningen af de varemærker, der skulle afhændes, og Schneider/Legrands forhandlingsposition over for grossisterne.

247 Bortset fra at enhver fusionssag rejser specifikke konkurrenceproblemer, ville de foreslåede adfærdsforanstaltninger kun have haft meget begrænsede virkninger, og på grund af det meget store antal produkter og forhandlere, de skulle have omfattet, ville det have været forbundet med betydelige vanskeligheder at kontrollere, om de blev gennemført.

— Rettens bemærkninger

248 Det bemærkes, at Kommissionen, således som det fremgår af præmis 48 i Domstolens kendelse af 9. marts 2007 i sagen Schneider Electric mod Kommissionen, lovligt kunne genoptage fusionskontrolproceduren i fase I efter afsigelsen af Schneider I-dommen.

249 Da Kommissionen havde besluttet at genoptage fusionskontrollen på dette trin, kunne den med henblik på at indlede kontrollens fase II ved beslutningen af 4. december 2002 kun anvende kriteriet i forordningens artikel 6, stk. 1, litra c), om, at der foreligger alvorlig tvivl med hensyn til, om fusionen ville være forenelig med fællesmarkedet.

250 Det er derfor med urette, at Schneider har kritiseret Kommissionen for ikke at have anvendt det i artikel 2, stk. 3, indeholdte kriterium om skabelse eller styrkelse af en dominerende stilling, som en beslutning, hvori en fusion i henhold til artikel 8, stk. 3, erklæres for uforenelig med fællesmarkedet, skal bygge på.

251 Med hensyn til, om Schneiders afhjælpningsforanstaltninger ville være egnede til at løse de resterende konkurrenceproblemer, Kommissionen havde konstateret på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr, er det ubestridt, at de af Schneider foreslåede afhændelser af Legrand-aktiviteter var et centralt element i den foreslåede række afhjælpningsforanstaltninger.

252 Heraf følger, at den omstændighed, at cour d'appel de Versailles pålagde Schneider at trække sine forslag til afståelser af Legrand-aktiviteter, som var blevet fremsat uden at være blevet godkendt af Legrand, tilbage, bidrog til at begrunde den tvivl, Kommissionen har anført, at den fortsat nærede om, at fusionen ville være forenelig med fællesmarkedet.

253 Desuden kan Kommissionen i betragtning af bl.a. Schneider/Legrand-koncernens stærke stilling i Frankrig, dens omfattende tilstedeværelse inden for alle de forskellige segmenter vedrørende supplerende produkter til lavspændingselforsyning, bortfaldet af det traditionelle konkurrenceforhold mellem de to fusionsdeltagerne og deres besiddelse af kendte varemærker ikke anses for groft og åbenbart at have tilsidesat sit skøn ved at finde, at Schneiders afhjælpningsforanstaltninger ikke var tilstrækkelige til at bortvejre enhver alvorlig tvivl om, hvorvidt fusionen ville være forenelig med fællesmarkedet.

254 Det er derfor ikke godtgjort, at Kommissionens vægring ved at anerkende, at foranstaltningerne ville være egnede til at bortvejre den alvorlige tvivl, som den fortsat nærede om, at fusionen ville være forenelig med fællesmarkedet, skyldtes en fejlagtig, illoyal og diskriminerende vurdering af dem, således som Schneider har påstået.

255 Schneiders påstande herom må derfor forkastes.

256 Det følger af det foregående, at der ved ingen af klagepunkterne vedrørende Kommissionens adfærd som helhed under fusionskontrolproceduren er påvist en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

257 Det må derfor fastslås, at Kommissionen ikke kan gøres ansvarlig for ved denne generelle adfærd at have forværret den skade, Schneider har hævdet at have lidt som følge af de tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelser af fællesskabsretten, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet, eller at have påført selskabet de udgifter, det afholdt under delingsprocessen eller ved sagen for de franske retsinstanser.

258 Det er følgelig kun den omstændighed, at Schneider på grund af uoverensstemmelsen mellem meddelelsen af klagepunkter af 3. august 2001 og beslutningen om uforenelighed blev frataget muligheden for at forelægge afhjælpningsforanstaltninger, som var egnede til at løse det problem, at selskabet ville kunne støtte sin stilling på Legrands stilling på de relevante franske sektormarkeder, der giver sagsøgeren ret til erstatning for de skader, denne har lidt som følge af denne forseelse.

259 Det påhviler derfor Retten at undersøge, om den fejl, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet, og som udgør en forseelse, der medfører, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, kan anses for at have en tilstrækkeligt direkte årsagsforbindelse til de skader, som det er blevet påberåbt, at den har givet anledning til.

Den påståede årsagsforbindelse mellem den tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af fællesskabsretten, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet, og de skader, som det er blevet påberåbt, at den har givet anledning til

Forringelsen af værdien af Schneiders Legrand-aktiver

260 Den skade, Schneider principalt har påberåbt sig, består i det økonomiske tab, det medførte for sagsøgeren at sælge Legrand-aktiverne til en lavere pris end den, hvortil sagsøgeren erhvervede dem.

261 I beslutningen om deling, som var ulovlig, fordi den udgjorde en foranstaltning til gennemførelse af en beslutning om uforenelighed, der i sig selv var ulovlig, var der nemlig fastsat en frist for Schneider til at afhænde Legrand-aktiverne, idet det blev forbudt Schneider at afhænde enkelte af aktiverne særskilt.

262 Når Schneider derfor ikke inden for den frist, Kommissionen havde fastsat i en beslutning, der savnede retsgrundlag, kunne sælge de aktiver, det var blevet pålagt selskabet at afstå, uden at lide tab, fordi værdien af aktiverne var faldet i perioden, fra de blev erhvervet, til de som pålagt blev afhændet, er det åbenbart, at tabene var

en direkte følge af forpligtelsen til at gennemføre en ulovlig beslutning, uanset hvilke grunde der er til, at aktiverne mistede værdi i det pågældende tidsrum.

263 For at bestemme den skade, som kan henføres til en forseelse, som en fællesskabsinstitution har gjort sig skyldig i, er det imidlertid virkningerne af den overtrædelse, som har medført, at Fællesskabet er ifaldet ansvar, der skal tages i betragtning, og ikke virkningerne af den retsakt, inden for hvis rammer den er sket, forudsat at institutionen havde kunnet eller skulle udstede en retsakt med samme virkning uden at tilsidesætte retsreglerne.

264 Undersøgelsen af årsagsforbindelsen kan med andre ord ikke tage udgangspunkt i den forkerte præmis, at institutionen i tilfælde af, at den ulovlige retsakt ikke havde foreligget, ikke ville have foretaget sig noget eller ville have udstedt en retsakt med det modsatte indhold — hvilket ligeledes ville kunne have udgjort en forseelse fra institutionens side — men skal tage udgangspunkt i en sammenligning af den situation, forseelsen har bragt den berørte part i, og den situation, denne ville have befundet sig i, hvis institutionens adfærd havde været i overensstemmelse med retsreglerne.

265 Når den forseelse, der danner grundlag for erstatningskravet, indgår i en beslutning, som indebærer, at en ansøger meddeles afslag på en godkendelse eller en anden gunstig foranstaltning, kan det ved undersøgelsen af forseelsens virkninger og sammenligningen med den faktiske og den rekonstruerede retlige situation ikke lægges til grund, at ansøgeren nødvendigvis ville have opnået den godkendelse eller anden gunstige foranstaltning, han anmodede om, hvis den konstaterede fejl ikke havde foreligget.

266 På samme måde skal det, når der er tale om en tilsidesættelse af retten til kontradiktion, der påvirker en beslutning, hvorved en fusion af virksomheder erklæres for

uforenelig med fællesmarkedet, ikke forudsættes, at den anmeldte fusion eksplicit eller implicit ville være blevet erklæret for forenelig med fællesmarkedet, hvis tilsidesættelsen ikke havde foreligget, men fastslås, hvilke virkninger den konstaterede fejl kan have haft for beslutningens indhold.

267 I det foreliggende tilfælde kan det således ikke udledes af en sammenligning af den situation, beslutningen om uforenelighed gav anledning til, og en situation, hvor fusionen var blevet godkendt udtrykkeligt eller stiltiende, hvilken skade Fællesskabet kan gøres ansvarligt for, undtagen hvis dets retsinstanser kan fastslå, at Kommissionen erklærede fusionen for uforenelig med fællesmarkedet som en direkte og sikker følge af den konstaterede tilsidesættelse af dens retlige forpligtelser.

268 For at afgøre, om der er en tilstrækkelig årsagsforbindelse mellem den påviste tilsidesættelse og den påståede skade, må det derfor fastslås, hvilken indvirkning den i Schneider I-dommen konstaterede fejl havde for fortsættelsen af fusionskontrolproceduren.

269 Skønt det, hvad dette angår, fremgår af Schneider I-dommen, at den tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af Schneiders ret til kontradiktion medførte, at beslutningen om uforenelighed var ulovlig, kan det ikke af den grund udledes, at fusionen skulle have været erklæret for forenelig med fællesmarkedet, hvis tilsidesættelsen ikke havde foreligget.

270 I Schneider I-dommen blev det således fastslået i præmis 465, at Kommissionen som led i de gennemførelsesforanstaltninger, der måtte træffes som følge af, at beslutningen om uforenelighed var blevet annulleret på grund af denne ulovlighed (jf. Schneider I-dommen, præmis 462 og 463), skulle give Schneider mulighed for at tilrettelægge sit forsvar på hensigtsmæssig vis for så vidt angår de klagepunkter, Kommissionen havde fremført vedrørende de enkelte af fusionen berørte franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr, og i givet fald at foreslå afhjælpningsforanstaltninger, som modsvarede disse klagepunkter, for at der, eventuelt efter den fornyede vurdering af fusionen, kunne opnås en beslutning, hvorved fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet.

271 Således som Schneider selv har medgivet i replikken, blev den i beslutningen om uforenelighed indeholdte økonomiske analyse af fusionens virkninger på de franske sektormarkeder ikke forkastet i Schneider I-dommen.

272 Det påhvilede derfor Kommissionen som led i foranstaltningerne til opfyldelse af Schneider I-dommen at genoptage kontrollen af fusionen uden at udelukke, at den kunne erklæres for forenelig med fællesmarkedet, og i dette øjemed at høre sagsøgeren om klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, og at tage de afhjælpningsforanstaltninger i betragtning, Schneider og Legrand måtte forelægge for at løse de problemer med hensyn til fusionens forenelighed med fællesmarkedet, som den omstændighed, at parterne gensidig ville kunne støtte sig på deres respektive stillinger på de berørte franske sektormarkeder, gav anledning til.

273 Derfor påhvilede der ikke Kommissionen nogen retlig forpligtelse ved gennemførelsen af Schneider I-dommen til at erklære fusionen for forenelig med fællesmarkedet.

274 Desuden bør det argument, sagsøgeren fremsatte under retsmødet, og hvorefter en fusion, der anmeldes, antages at være forenelig med fællesmarkedet, forkastes.

275 Ifølge Fællesskabets retspraksis kan der ikke af forordningen udledes nogen formodning om, at en anmeldt fusion er forenelig med fællesmarkedet, og det påhviler altid Kommissionen at danne sig en klar opfattelse af dette spørgsmål og træffe afgørelse i overensstemmelse hermed (Rettens dom af 14.12.2005, sag T-210/01, General Electric mod Kommissionen, Sml. II, s. 5575, præmis 61).

276 Ganske vist anses en fusion stiltiende for at være forenelig med fællesmarkedet, når, navnlig, Kommissionen hverken har vedtaget en beslutning om at indlede fase II inden for den i forordningens artikel 10, stk. 1, fastsatte frist eller truffet afgørelse om fusionens forenelighed med fællesmarkedet inden for den i artikel 10, stk. 3, fastsatte frist på fire måneder.

277 Det er imidlertid ubestridt, at der i det foreliggende tilfælde ikke er tale om nogen af ovennævnte to situationer, eftersom Kommissionen behørigt afsluttede de to faser af kontrollen af, om fusionen var forenelig med fællesmarkedet, inden for de fastsatte frister ved at vedtage de retsakter, der foreskrives i de relevante bestemmelser i forordningen.

278 Den fejl, der blev konstateret i beslutningen om uforenelighed, fratog følgelig ikke Schneider ret til en, udtrykkelig eller stiltiende, beslutning om, at fusionen var forenelig med fællesmarkedet, som ville have indebåret, at samtlige økonomiske konsekvenser af, at selskabet var blevet frataget denne ret, herunder navnlig konsekvenserne af pålægget om at afhænde Legrand-aktiverne, skulle anses for en skade, som Fællesskabet kunne gøres ansvarligt for.

279 Schneider kan derfor ikke med føje hævde, at selskabet på grund af den fejl, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet, har lidt en skade, der svarer til det samlede tab i værdien af de Legrand-aktier, det var indehaver af den 10. oktober 2001, dvs. et beløb på mellem 2,483 og 3,326 mia. EUR, da der ikke er en tilstrækkeligt direkte årsagsforbindelse mellem denne skade og den tilsidesættelse, der medførte, at Fællesskabet ifaldt ansvar.

280 Selv om sagsøgeren ikke havde ret til, at fusionen blev godkendt, ville sagsøgeren utvivlsomt have haft en reel mulighed for at opnå en positiv beslutning, og at sagsøgeren blev frataget denne mulighed, udgør en faktisk og erstatningsberettiget skade.

281 Det kan nemlig ikke udelukkes, at sagsøgeren gennem sine bemærkninger vedrørende klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, og ved hjælp af forslag til afståelser, der kunne begrænse eller opveje den planlagte fusions konkurrencebegrænsende virkninger for så vidt angår dette klagepunkt, havde kunnet opnå, at Kommissionen — for så vidt den ikke foretog en fejlvurdering — fastslog, at fusionen ville være forenelig med fællesmarkedet.

282 Det er imidlertid, således som det fremhæves i den ekspertudtalelse, Schneider har fremlagt vedrørende bestemmelsen af skaden, vanskeligt at bestemme indholdet og størrelsen af de afståelser, det ville have krævet at gøre fusionen forenelig med fællesmarkedet og opnå Kommissionens godkendelse af den. Det er endnu vanskeligere at fastslå, hvor stor indvirkning de afhændelser og transaktioner, afhjælpningsforanstaltningerne ville have indebåret, ville have haft på den samlede værdi af den sagsøgende virksomheds aktiver.

283 Heraf følger, at den vurdering af de økonomiske parametre, som nødvendigvis skulle have ledsaget en eventuel beslutning, hvori fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet, er for usikker til at blive anvendt i en sammenligning med den situation, beslutningen om uforenelighed førte til. Selv hvis Schneider have mistet en reel mulighed for at opnå en beslutning, hvori fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet, ville virkeliggørelsen af denne mulighed have involveret parametre, der er for usikre til at kunne kvantitetsbestemmes overbevisende.

284 Det bemærkes hvad dette angår, dels at afhændelsen af Legrand-aktiver kunne have vist sig ikke at kunne gennemføres af nationalretlige grunde, dels at det er umuligt at afgøre, om Schneiders afhændelse af Legrand-aktiver i et omfang, der ville have været tilstrækkeligt til at opveje den virkning, at Schneider ville kunne støtte sig på Legrands stilling, ikke ville have fået sagsøgeren til at tabe interessen for fusionen.

285 En erstatning for den skade, Schneider har lidt på grund af fratagelsen af en reel mulighed for at kunne beholde Legrand-aktiverne, kan derfor ikke komme i betragtning.

286 Det må derfor fastslås, at der ikke er årsagsforbindelse mellem den begåede ulovlighed og fratagelsen af en eventuel beslutning, hvori fusionen blev erklæret for forenelig med fællesmarkedet, som er tilstrækkeligt tæt til, at Fællesskabet kan ifalde ansvar som følge af pålægget til Schneider om at afhænde sine Legrand-aktiver, og, følgelig, at Fællesskabet ikke kan gøres ansvarligt for en skade, der svarer til det samlede værditab, som aktiverne led i perioden fra Schneiders erhvervelse af dem, til de senere blev afhændet.

287 Af de samme årsager har Schneider heller ikke grundlag for at hævde, at den ulovlige beslutning om uforenelighed gjorde det umuligt for selskabet at høste de påregnede samspilsfordele ved fusionen, og dermed ødelagde dets industrielle strategi, eller at beslutningen påførte det et imagetab på grund af dens negative indvirkning på sagsøgerens omdømme.

288 Derimod består der en årsagsforbindelse, som er tilstrækkeligt tæt til at medføre ret til erstatning, mellem den begåede ulovlighed og to former for skade, sagsøgeren har lidt. Den første skade består i de udgifter, Schneider måtte afholde i forbindelse med sin deltagelse i genoptagelsen af fusionskontrolproceduren efter de annullationsdomme, Retten afsagde den 22. oktober 2002. Den anden skade består i den nedsættelse af salgsprisen for Legrand-aktiverne, Schneider måtte indrømme køberen for at opnå, at overdragelsen først fik virkning på et sådant tidspunkt, at de retslige procedurer, som dengang verserede for Fællesskabets retsinstanser, ikke mistede deres genstand, før de var afsluttet.

De af Schneider afholdte honorarudgifter, administrative udgifter og juridiske udgifter

289 Med hensyn til de udgifter, Schneider afholdt til honoraret den særlige befuldmægtigede, bemærkes, at udpegelsen af en befuldmægtiget har retsgrundlag i bestemmelserne i forordningens artikel 7, hvorefter virksomheder, der, som i det foreliggende tilfælde, gennem et OPE er blevet ejer af aktiverne i et andet selskab, før Kommissionen har afgjort, om den anmeldte fusion er i overensstemmelse med fællesmarkedet, ifølge undtagelsesbestemmelsen i artikel 7, stk. 3, kun må udøve de stemmerettigheder, der er knyttet til de af OPE'et omfattede andele, på grundlag af en dispensation givet af Kommissionen i henhold til artikel 7, stk. 4.

290 Det er således i henhold til denne bestemmelse, at Kommissionen den 4. december 2001, efter anmodning fra Schneider, gav selskabet dispensation til at udøve de stemmerettigheder, der var knyttet til dets andele i Legrand, gennem en af Schneider udpeget befuldmægtiget på vilkårene i en af Kommissionen godkendt fuldmagtsaftale.

291 Schneider har derfor ikke grundlag for sin påstand i stævningens punkt 149 om, at vedtagelsen af beslutningen om uforenelighed gjorde den befuldmægtigedes bistand nødvendig, eller sin påstand i replikkens punkt 252 om, at Schneider aldrig havde måttet gøre brug af en befuldmægtiget for at kunne udøve sine stemmerettigheder på generalforsamlingen i Legrand i december 2001, idet Schneider på dette tidspunkt alene ville have udøvet den direkte kontrol med Legrand, hvis der ikke med urette var blevet nedlagt forbud mod fusionen den 10. oktober 2001.

292 Som allerede fastslået indebar annulleringen af beslutningen om uforenelighed nemlig ikke uden videre en fastslåelse af, at fusionen ville være forenelig med fælles-

markedet, eftersom de konkurrenceproblemer på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr, fusionen ville give anledning til, endnu ikke var løst.

293 Heller ikke de udgifter til juridiske samt skatte- og bankrådgivere, der blev afholdt med henblik på at gennemføre delingen i overensstemmelse med de af Kommissionen fastsatte vilkår, kan anerkendes som en følge af den ulovlighed, Kommissionen gjorde sig skyldig i, da den vedtog beslutningen om uforenelighed.

294 For det første indebar ulovligheden af beslutningen om uforenelighed og, som følge heraf, beslutningen om deling som nævnt hverken, at fusionen skulle have været anset for forenelig med fællesmarkedet, eller at virksomhederne kunne være fortsat med at udgøre en fusioneret enhed. Det kan derfor ikke lægges til grund, at sagsøgeren ikke havde måttet afholde de administrative udgifter, som det var naturligt, at Schneider afholdt med henblik på at gennemføre afhændelsen af aktiverne, hvis Kommissionen havde vedtaget en lovlig beslutning.

295 Hvad for det andet angår Schneiders påstand om, at selskabet måtte afholde ekstraordinære udgifter på grund af de uretmæssige delingsvilkår, det var blevet pålagt i beslutningen om deling, og den afvisende holdning, Kommissionen udviste i den forbindelse, er denne skade ikke forbundet med den tilsidesættelse af retten til kontradiktion, der blev fastslået i Schneider I-dommen, men med selvstændige klagepunkter, som ikke er blevet tiltrådt i den foreliggende dom som tilsidesættelser, der er tilstrækkeligt kvalificerede til at give ret til erstatning.

296 Med hensyn de udgifter, der blev afholdt i forbindelse med den nationale retssag, som blev anlagt af Legrand, er det tilstrækkeligt at bemærke, at sagsøgeren selv er af den opfattelse, at de ikke var forårsaget af den ulovlige beslutning om uforenelighed,

men af den holdning, Kommissionen angiveligt udviste, og som skulle have bestået i at udnytte spændingerne mellem fusionsdeltagerne; dette klagepunkt er i den foreliggende dom ikke blevet tiltrådt som et klagepunkt, på grundlag af hvilket Fællesskabet ifalder ansvar.

297 De udgifter, som er afholdt i forbindelse med den retslige prøvelse, der henhører under Fællesskabets retsinstanser, må anses for omfattet af de afgørelser om sagsomkostninger, der i henhold til de særlige procesregler, som gælder for denne form for udgifter, er truffet inden for rammerne af de afgørelser, der afsluttede sagernes behandling, og som afslutning på de særlige procedurer, der er foreskrevet for tilfælde, hvor der er strid om udgifternes størrelse (jf. i det foreliggende tilfælde kendelserne af 29.10.2004, sag T-310/01 DEP og sag T-77/02 DEP, Schneider Electric mod Kommissionen). Sådanne procedurer udelukker, at der kan gøres krav på de samme beløb eller på beløb afholdt til de samme formål, inden for rammerne af sager, hvori Fællesskabet påstås at være ifaldet ansvar uden for kontraktforhold, herunder sager anlagt af personer, der efter at have tabt en sag er blevet pålagt at bære sagens omkostninger, således som Schneider blev det i sag T-48/03 og C-188/06 P.

298 Hvad endelig angår de udgifter til rådgivning og honorarer samt forskellige administrative udgifter, Schneider har afholdt med henblik på at deltage i den genoptagelse af fusionskontrolproceduren, som Schneider I- og Schneider II-dommen nødvendiggjorde, må det derimod anerkendes, at der er en direkte og sikker årsagsforbindelse mellem dem og Kommissionens forseelse.

299 Det var nemlig, fordi Kommissionen i meddelelsen af klagepunkter af 3. august 2001 undlod at angive et konkurrenceproblem, der danner grundlag for beslutningen om uforenelighed, at sagsøgeren blev frataget muligheden for at udtale sig om problemet og foreslå passende modforanstaltninger, hvilket var årsagen til, at beslutningen blev annulleret. Annulleringen nødvendiggjorde en genoptagelse af proceduren, som netop havde til formål at gøre det muligt for sagsøgeren at blive hørt om det

omtvistede klagepunkt og i givet fald fremsætte forslag til foranstaltninger, der skulle afhjælpe fusionens virkninger på det pågældende punkt, eftersom sagsøgeren skulle have haft denne mulighed, inden Kommissionen tog stilling til, om fusionen var forenelig med fællesmarkedet.

300 De udgifter, det medførte for sagsøgeren at deltage i den administrative kontrolprocedure, da den blev genoptaget efter afsigelsen af Schneider I- og Schneider II-dommen, ville ikke have skullet afholdes, hvis Kommissionen fra begyndelsen havde vedtaget en beslutning, hvori retten til kontradiktion var blevet iagttaget, som ikke var blevet annulleret af denne grund, og som kunne have bragt kontrolproceduren endeligt til afslutning, ved at fusionen blev erklæret for enten forenelig eller uforenelig med fællesmarkedet.

301 Hvis klagepunktet om, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, var blevet fremsat i meddelelsen af klagepunkter af 3. august 2001, ville Schneider ganske vist have skullet udtale sig om det og eventuelt have udarbejdet passende afhjælpningsforanstaltninger inden vedtagelsen af Kommissionens beslutning om fusionens forenelighed med fællesmarkedet, således som Schneider skulle efter annulleringen af beslutningen og den deraf følgende genoptagelse af fusionskontrolproceduren. Men det kan vanskeligt bestrides, at genoptagelsen på et nyt retsgrundlag af en administrativ procedure, som havde været afbrudt i et år, uden sammenligning repræsenterede en større byrde for den regulerende institutions modpart, end den ville have repræsenteret for virksomheden og dens rådgivere, hvis de skulle have reageret på det samme klagepunkt under den oprindelige kontrolprocedure, hvor de i forvejen var fuldt involveret i møder og meningsudvekslinger med de kompetente tjenestegrene i Kommissionen.

302 Heraf følger, at der mellem de udgifter, Schneider blev påført ved at skulle deltage i den genoptagne fusionskontrolprocedure efter afsigelsen af Schneider I- og Schneider II-dommen, og Kommissionens forseelse er en årsagsforbindelse, som er tilstrækkeligt direkte til at give ret til erstatning.

Nedsættelsen af den salgspris for Legrand, der blev indrømmet Wendel-KKR for at muliggøre en udsættelse af ikrafttrædelsestidspunktet for overdragelsen

303 Det påhviler Retten at undersøge, om den ulovlighed, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet, førte til et fald i den værdi, de af Schneider ejede andele af Legrands kapital blev ansat til i den med Wendel-KKR indgåede salgsaftale.

304 Det er ubestridt, at indledningen af forhandlingerne om salget af Legrand og indgåelsen af salgsaftalen mellem Schneider og Wendel-KKR den 26. juli 2002 var en direkte følge af beslutningen om uforenelighed af 10. oktober 2001, som ganske vist var ulovlig, men som havde fuld retsvirkning, indtil den blev annulleret ved Schneider I-dommen, der blev afsagt den 22. oktober 2002.

305 Som følge af denne beslutning var Schneider nødsaget til at indlede og afslutte forhandlinger med Wendel-KKR om salg af selskabets aktiver i Legrand endnu før afsigelsen af den dom, hvori der skulle træffes afgørelse om dets annullationssøgsmål vedrørende beslutningen, idet Schneider ellers, hvis selskabet ikke fik medhold, ville udsætte sig for senere at skulle indlede og afslutte salgsforhandlinger under omstændigheder, som fra begyndelsen ville være ugunstige for forsvaret af dets interesser, fordi de ville skulle være afsluttet inden for et meget kort tidsrum, da fristen for delingen var fastsat til den 5. februar 2003, og da det var usikkert, om Kommissionen ville give en ny udsættelse af den.

306 På grund af beslutningen om uforenelighed var Schneider derfor nødsaget til på samme tid at fastsætte en salgspris for Legrand i den salgsaftale, der blev indgået den 26. juli 2002, og sikre sig mulighed for at udsætte den effektive gennemførelse af salget indtil den 10. december 2002.

307 Dette tidspunkt var nemlig tilstrækkeligt senere end det, hvorpå Schneider I-dommen kunne forventes afsagt, og som skulle indtræffe efter en hasteprocedure, til at Schneider både kunne opnå bekræftelse af, at den omtvistede beslutning var lovlig, hvis selskabet ikke fik medhold, og, hvis beslutningen derimod blev annulleret, hvilket skete, sikre sig mulighed for at opnå, at Kommissionen vurderede fusionen på ny ved at fremlægge nye afhjælpningsforanstaltninger med henblik på vedtagelse af en endelig beslutning, hvori der blev truffet en lovlig afgørelse om, hvorvidt fusionen var forenelig med fællesmarkedet.

308 Det var således på grund af to ulovligheder i beslutningen om uforenelighed, som Schneider kunne opfatte som åbenbare, og som led i et berettiget forsøg på at opnå en lovlig beslutning om, hvorvidt fusionen var forenelig med fællesmarkedet, at Schneider så sig nødsaget til såvel at føre forhandlinger om, og den 26. juli 2002 indgå, aftalen om salget af Legrand som at udsætte den effektive gennemførelse af salget til den 10. december 2002.

309 I øvrigt fremgår det ikke af sagens akter, at salgsaftalen kunne være blevet undertegnet før den 26. juli 2002, selv om Schneider ikke havde opfattet den omtvistede beslutning som behæftet med åbenbare ulovligheder, som sagsøgeren ønskede, at Retten fastslog.

310 Der skal nemlig tages hensyn til, at den frist, der var nødvendig for at udforme og bringe sådanne komplicerede finansielle foranstaltninger i stand, som danner grundlag for et salg af aktiver af størrelsesorden som Legrand, begyndte at løbe den 10. oktober 2001, og at den ikke kunne afkortes, således som de af Schneider udfoldede bestræbelser for at opnå, at Kommissionen forlængede den oprindelige frist for deling på seks måneder, vidner om.

311 Den nødvendighed af at udsætte den effektive gennemførelse af salget af Legrand, som Schneiders berettigede forsøg på at opnå en afgørelse, hvori det blev fastslået

lovligt, om fusionen var forenelig med fællesmarkedet, medførte, nødsagede uundgåeligt sagsøgeren til at nedsætte salgsprisen for Legrand i forhold til den pris, sagsøgeren kunne have opnået, hvis der var sket et bindende salg, fordi der ikke var vedtaget en beslutning om uforenelighed, der fra begyndelsen fremstod som behæftet med to åbenbare ulovligheder.

312 Det må nemlig lægges til grund, at udsættelsen til den 10. december 2002 af det effektive salg af Legrand-aktiverne forudsatte, at Wendel-KKR blev indrømmet en godtgørelse for den risiko for forringelse af værdien af Legrand-aktiverne, som konsortiet udsatte sig for ved at acceptere udsættelsen, om så blot fordi kurserne på industriaktier kunne udvikle sig ugunstigt i perioden fra undertegnelsen af salgsaftalen til den mellem kontrahenterne aftalte sidste frist for den effektive gennemførelse af salget.

313 Der skal i den forbindelse henvises til, at Schneider ifølge den ekspertudtalelse, som er vedføjet stævningen som bilag 29, netop led et tab af en mulighed, fordi selskabet ikke kunne vælge tidspunktet for salget af Legrand.

314 Denne modydelse i form af en nedsættelse af salgsprisen fremstår som uafhængig af den erstatning for opsigelse, som var fastsat i salgsaftalen, og som svarede til den pris, Schneider skulle betale, hvis selskabet besluttede at afstå fra salget.

315 Den tilsidesættelse af retten til kontradiktion, der gjorde beslutningen om uforenelighed ugyldig, må derfor anses for at have en tilstrækkeligt direkte forbindelse med udsættelsen i salgsaftalen af fristen for den effektive gennemførelse af salget af Legrand til den 10. december 2002, eftersom udsættelsen var nødvendig for at gøre det muligt for Schneider effektivt at udøve den ret, enhver borger har til en lovlig

beslutning, hvorved det afgøres, om en forskriftsmæssigt anmeldt fusion er forenelig med fællesmarkedet, og til, eventuelt, at blive hørt inden for rammerne af en procedure, der yder ham de krævede garantier.

316 Den af Retten fastslåede kvalificerede tilsidesættelse af fællesskabsretten må følgelig anses for ligeledes at have en tilstrækkeligt direkte forbindelse med den skade, Schneider har lidt på grund af den nedsættelse af salgsprisen for Legrand, som uundgåeligt fulgte af udsættelsen af den effektive gennemførelse af salget til Wendel-KKR.

317 Det følger af det foregående som helhed, at den tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af fællesskabsretten, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet, må anses for at have en tilstrækkeligt direkte forbindelse med dels de udgifter, Schneider blev påført på grund af sin deltagelse i den administrative fusionskontrolprocedure, der blev genoptaget efter afsigelsen af Schneider I- og Schneider II-dommen, dels den nedsættelse af salgsprisen for Legrand-aktiverne, som blev indrømmet Wendel-KKR for at opnå en udsættelse af fristen for salget.

De to skader og vurderingen af dem

318 Som tidligere nævnt traf Retten ved kendelse af 11. december 2003 bestemmelse om en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, hvorved retsforhandlingerne blev begrænset til at omfatte det principielle spørgsmål om, hvorvidt Fællesskabet er ifaldet ansvar uden for kontraktforhold, og fremgangsmåden for vurdering af skaden.

319 Med hensyn til de udgifter, Schneider måtte afholde på grund af sin deltagelse i genoptagelsen af fusionskontrolproceduren, har sagsøgeren afholdt udgifter i forbindelse med den administrative delingsprocedure, sag T-310/01, T-77/02 og T-77/02 R samt, endelig, genoptagelsen af fusionskontrolproceduren; sagsøgeren har foretaget en samlet opgørelse af disse udgifter i punkt 150 i stævningen.

320 For at fastslå, hvor stort et beløb Kommissionen skal erstatte Schneider for udgifterne i forbindelse med genoptagelsen af kontrolproceduren, skal summen af de udgifter, hvortil der blev henvist i foregående præmis, fratrækkes summen af de udgifter, Schneider afholdt i forbindelse med sag T-310/01, T-77/02 og T-77/02 R, de udgifter, hvortil der blev henvist i præmis 293 ovenfor, og endelig de udgifter, Schneider nødvendigvis måtte afholde i forbindelse med de foranstaltninger til afhjælpning af, at den ene fusionsdeltager ville kunne støtte sig på den andens stilling, som Schneider under alle omstændigheder ville have haft anledning til at foreslå, før beslutningen om uforenelighed blev vedtaget, hvis dette var sket under iagttagelse af selskabets ret til kontradiktion.

321 Parterne skal enten inden udløbet af en frist på tre måneder regnet fra datoen for afsigelsen af nærværende dom meddele Retten, hvor stort et beløb denne skade repræsenterer, idet beløbet opgøres efter fælles overenskomst efter den fremgangsmåde, der blev angivet i den foregående præmis, eller inden for den samme frist fremsætte deres beløbspåstande.

322 Den skade, som udgøres af nedsættelsen over for Wendel-KKR af salgsprisen for Legrand, der var en følge af udsættelsen til den 10. december 2002 af den effektive gennemførelse af salget af Legrand til køberen, svarer til forskellen mellem den salgspris for Legrand, kontrahenterne havde aftalt, og den pris, Schneider kunne have opnået af køberen, hvis Schneider ved afslutningen af den første fusionskontrolprocedure den 10. oktober 2001 havde rådet over en lovlig beslutning, der afgjorde, om fusionen var forenelig med fællesmarkedet.

323 Fællesskabet må følgelig tilpligtes at erstatte den faktiske skade, sagsøgeren har lidt i denne forbindelse, og som det er muligt at bestemme.

324 For at fastslå, hvor stort et beløb den skade repræsenterer, sagsøgeren har lidt som følge af den nedsættelse af salgsprisen for Legrand, sagsøgeren måtte indrømme Wendel-KKR til gengæld for udsættelsen til den 10. december 2002 af fristen for den effektive gennemførelse af salget af Legrand til køberen, bør det bestemmes, at der skal indhentes en sagkyndig erklæring i henhold til procesreglementets artikel 65, litra d), artikel 66, stk. 1, og artikel 70, efter at parterne har haft lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger og er blevet opfordret til at tilkendegive deres opfattelse af valget af sagkyndig.

325 Den sagkyndige skal i dette øjemed tilsendes en bekræftet kopi af salgsaftalen af 26. juli 2002 og af den ekspertudtalelse af 1. oktober 2003 vedrørende bestemmelsen af den af Schneider påberåbte skade, som er vedføjet stævningen som henholdsvis bilag 8 og bilag 29.

Schneiders medvirken til skadens indtræden

Parternes argumenter

326 Efter Kommissionens opfattelse fulgte Schneider en i relation til Fællesskabets kontrol med fusioner meget risikobetonet juridisk fremgangsmåde, selv om fransk ret gav selskabet muligheder for en samling med Legrand, der ville kunne anmeldes til Kommissionen, uden at gøre det pligtigt at afgive et OPE.

327 Schneider har svaret, at den valgte fremgangsmåde var den eneste mulige, idet fusionens økonomiske virkninger og sikkerhed ellers ville være blevet undergravet, og at det ikke var muligt at forudsige hverken den principielle modstand, Kommissionen ville udvise over for selskabet, eller den tilsidesættelse af dets ret til kontradiktion, den ville begå.

Rettens bemærkninger

328 Det er ubestridt, at Schneider erhvervede Legrand-aktierne ved hjælp af et OPE, idet selskabet gjorde brug af den i forordningens artikel 7, stk. 3, fastsatte undtagelse fra princippet om, at forordningen har opsættende virkning for fusioner, som er omfattet af dens bestemmelser.

329 Samtidig med at Schneider således fuldt lovligt i relation til såvel fransk ret som Fællesskabets konkurrenceret erhvervede kontrollen med Legrand som omhandlet i forordningens artikel 3, stk. 1, litra b), påtog selskabet sig ikke desto mindre risikoen for, at kontrollen af fusionen ved udløbet af de i forordningen fastsatte frister førte til en beslutning, hvori en i juridisk forstand fejlfri fusion blev erklæret for uforenelig med fællesmarkedet, og til en dertil svarende forpligtelse til at afhænde de allerede fusionerede virksomhedsaktiver.

330 I betragtning af omfanget af den gennemførte fusion og den betydelige styrkelse af en økonomisk magtposition, den ville medføre til gavn for de to eneste dominerende aktører på de franske sektormarkeder for elektrisk lavspændingsudstyr, kunne Schneider imidlertid ikke være uvidende om, at fusionen, hvis den blev gennemført, i det mindste kunne skabe eller styrke en dominerende stilling på en væsentlig del af fællesmarkedet, og at Kommissionen derfor ville forbyde den på grundlag af forordningens artikel 2, stk. 3.

331 Fusionsdeltagernes stærke stilling på de franske sektormarkeder og styrkelsen af de to partneres stilling som følge af fusionen fremgår således af bilag 7-17 i CO-formularudkastet af 12. december 2000, som ikke længere er fortroligt (kendelse afsagt i den foreliggende sag af formanden for Rettens Fjerde Afdeling den 21.2.2006, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 25), og hvori de anmeldende parter havde gengivet som følger, hvor store andele i procent af de franske sektormarkeder, sektorens væsentligste erhvervsdrivendes rådede over i regnskabsåret 1999:

Segment	Schneider	Cible	Hager	Siemens	ABB
Segment 1 Hovedtavler	32	-	-	2	2
Segment 2 Fordelingstavler	30	7	2	0	1
Segment 3 Kabelføringsveje	-	-	4	-	-
Segment 4 Gruppetavler	32	15	15	0,1	1
Segment 5 Udstyr efter gruppetavlen	9	67	3	-	-
Segment 5.A.1 Stikkontakter og afbrydere	6	87	-	-	-
Segment 5.A.2 Kontrolsystemer	-	-	-	-	-
Segment 5.A.3 Sikkerhedssystemer	-	-	-	-	-
Segment 5.A.4 Kommunikationsnet	-	-	-	-	-
Segment 5.B Monteringsmateriel	31	66	-	-	-
Segment 5.C Kabelføring	-	38	10	-	-

332 Heraf følger, at Schneider ved at påtage sig den reelle risiko for, at en i juridisk forstand fejlfri fusion efterfølgende blev erklæret for uforenelig med fællesmarkedet, selv medvirkede til, at skaden indtrådte, og at det derfor kunne blive pålagt selskabet at sælge de erhvervede aktiver (jf. i denne retning Domstolens dom af 7.11.1985, sag 145/83, Adams mod Kommissionen, Sml. s. 3539, præmis 54).

333 Denne betragtning gælder imidlertid ikke for den skade, Schneider har lidt ved at deltage i genoptagelsen af den administrative fusionskontrolprocedure, idet denne deltagelse var uafhængig af tidspunktet for gennemførelsen af fusionen.

334 Retten finder derfor, under hensyn til sagens omstændigheder, at sagsøgeren bør tillægges en tredjedel af ansvaret for den erstatningsberettigede skade, sagsøgeren har lidt som følge af nedsættelsen af den salgspris, der blev indrømmet Wendel-KKR.

335 Det følger af det foranstående som helhed, at Kommissionen må tilpligtes inden for de ovenfor fastlagte grænser at erstatte dels de udgifter, Schneider måtte afholde i forbindelse med sin deltagelse i fusionskontrolproceduren, efter at den blev genoptaget efter afsigelsen af Schneider I- og Schneider II-dommen, dels to tredjedele af den skade, Schneider har lidt som følge af nedsættelsen af den salgspris, der blev indrømmet Wendel-KKR.

Renter

Parternes argumenter

336 Schneider har krævet at blive tilkendt de renter, der ville være løbet på det tildelte erstatningsbeløb i perioden fra skadens opståen den 4. december 2002, hvor beslut-

ningen om at indlede fase II blev vedtaget, til afsigelsen af den dom, som afslutter den foreliggende sag, med satsen 4% p.a.

337 Ifølge Schneider skal satsen 4% ligeledes anvendes ved beregningen af morarenter af det tilkendte erstatningsbeløb fra domsafsigelsen.

338 Kommissionen har gjort gældende, at Schneider ikke har påvist, at selskabet har været offer for en ganske særlig situation, som giver ret til at blive tildelt renter af erstatningsbeløbet. Erstatningsbeløbet kan højst tillægges morarenter fra datoen for domsafsigelsen.

339 Kommissionen har i øvrigt forbeholdt sig ret til at anfægte den efter dens opfattelse ublu sats på 4%, som sagsøgeren har stillet krav om.

Rettens bemærkninger

340 På grundlag af de retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, og hvortil der henvises i artikel 288, stk. 2, EF, anerkendes rentekrav i almindelighed i forbindelse med erstatningssøgsmål (dommen i sagen Dumortier Frères m.fl. mod Rådet, præmis 25).

341 Formålet med at erstatte den skade, en borger har lidt som følge af en af Fællesskabets organer udvist ulovlig adfærd, er i så høj grad som muligt at genoprette den skadelidtes ejendom.

342 Da betingelserne for, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold, er opfyldt, kan Fællesskabets retsinstanser ikke lade de skadevirkninger, som følger af den tid, der er gået mellem tidspunktet for skadens opståen, dvs. den 10. december 2002, hvor den effektive gennemførelse af salget af Legrand til Wendel-KKR fandt sted, og dagen for betalingen af erstatningen, ude af betragtning, for så vidt som der skal tages hensyn til den indtrådte pengeforringelse (Domstolens dom af 3.2.1994, sag C-308/87, Grifoni mod EKSF, Sml. I, s. 341, præmis 40, og Rettens dom af 13.7.2005, sag T-260/97, Camar mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 2741, præmis 138).

343 Sluttidspunktet for den periode, for hvilken der er ret til monetær revaluering, skal principielt være sammenfaldende med datoen for afsigelsen af den dom, hvori forpligtelsen til at erstatte den skade, sagsøgeren har lidt, fastslås (Domstolens dom af 19.5.1992, forenede sager C-104/89 og C-37/90, Mulder m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. I, s. 3061, præmis 35, og dommen i sagen Camar mod Rådet og Kommissionen, præmis 142 og 143).

344 Da erstatningskravet dog på tidspunktet for afsigelsen af den nævnte dom hverken er fastlagt for så vidt angår beløbet eller kan fastslås på grundlag af objektivt fastlagte kriterier, kan morarenterne ikke løbe fra denne dato, men kun — i tilfælde af forsinkelse, og indtil fuld betaling sker — fra datoen for afsigelsen af den dom, hvori tabet opgøres.

345 Heraf følger, at det erstatningsbeløb, sagsøgeren har haft krav på siden den 10. december 2002, skal revalueres indtil tidspunktet for afsigelsen af den dom, hvori tabet opgøres, og derefter forhøjes med morarenter regnet fra dette tidspunkt, indtil fuld betaling sker.

346 Den rentesats, der skal anvendes, skal beregnes på grundlag af Den Europæiske Centralbanks successivt gældende satser for de vigtigste refinansieringstransaktioner i hver af de to perioder, der er tale om, forhøjet med to procentpoint, dog således at den ikke overstiger den sats på 4%, som sagsøgeren har stillet krav om i sine påstande (dommen i sagen Mulder m.fl. mod Rådet og Kommissionen, præmis 342, præmis 35).

Påstanden om forhøjelse af den tilkendte erstatning med summen af de nationale skatter og afgifter

Parternes påstande

347 Schneider har krævet, at den tilkendte erstatning forhøjes med de skatter og afgifter, Schneider vil være skyldig af erstatningsbeløbet.

348 Heroverfor har Kommissionen anført, at en erstatning for udgifter af skattemæssig art ikke er tænkelig i mangel af et beskatningsgrundlag, da sådanne udgifter ikke indgår i den fremgangsmåde for beregningen af skaden, der følger af kriterierne herfor, men henhører under realitetsprøvelsen af dem.

Rettens bemærkninger

349 Den tilkendte erstatning kan ikke forhøjes med de nationale skatter og afgifter, der ville kunne opkræves af erstatningsbeløbet på et fremtidigt tidspunkt.

350 Ifølge den ekspertudtalelse, Schneider har vedføjet stævningen som bilag 29, er det ikke sikkert, at den af Retten tilkendte erstatning vil blive underkastet beskatning.

351 Under alle omstændigheder må kravet om en forhøjelse betragtes som fremsat for tidligt, da det hverken er afklaret, hvor stor den tilkendte erstatning vil være, eller hvilken skattesats de nationale skattemyndigheder i givet fald vil anvende ved opkrævningen af skatten.

352 Kravet om, at erstatningen forhøjes med summen af de nationale skatter og afgifter, den måtte blive pålagt, må derfor afvises under alle omstændigheder.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Fjerde Udvidede Afdeling)

før der træffes endelig afgørelse i sagen:

1) **Det Europæiske Fællesskab tilpligtes dels at erstatte Schneider Electric SA's udgifter i forbindelse med selskabets deltagelse i den genoptagne procedure for kontrol af virksomhedsovertagelsen, der blev gennemført efter afsigelsen af Rettens domme af 22. oktober 2002, Schneider Electric mod Kommissionen (sag T-310/01 og sag T-77/02), dels at betale to tredjedele af Schneider Electrics tab som følge af den nedsættelse af salgsprisen for Legrand SA, som Schneider Electric måtte indrømme køberen til gengæld for en udsættelse af det endelige tidspunkt for den effektive gennemførelse af salget af Legrand til 10. december 2002.**

2) **I øvrigt frifindes Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber.**

3) **Sagens parter oversender inden for en frist på tre måneder fra dommens afsigelse Retten beløbet vedrørende det første led af tabet, som fastsættes efter en fælles aftale indgået efter reglerne angivet i denne doms præmis 320.**

4) Hvis der ikke indgås en sådan aftale, oversender parterne inden for samme frist deres beløbspåstande til Retten.

5) Sagen forelægges en sagkyndig med henblik på at vurdere det andet led af Schneider Electrics tab som nævnt i domskonklusionens punkt 1.

6) Schneider Electric og Kommissionen anmodes om at udtale sig om valget af sagkyndig eller at forelægge Retten en liste med sagkyndige, med henblik på at Retten vælger en af de på listen opførte sagkyndige.

7) Rettens Justitskontor foranlediger, at den sagkyndige med henblik på afgivelsen af sin sagkyndige erklæring tilsendes en bekræftet kopi af bilag 8 og 29 til stævningen.

8) Den sagkyndige vil blive anmodet om at fremlægge sin erklæring inden for en fastsat frist.

9) Rettens Justitskontor foranlediger, at erklæringen forkyndes for parterne.

10) Erstatningen opskrives og forhøjes ved tillæg af morarenter i overensstemmelse med de i denne doms præmis 345 og 346 fastsatte kriterier.

11) Afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.

Legal Wiszniewska-Białecka Vadapalas

Moavero Milanesi Wahl

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 2007.

E. Coulon H. Legal

Justitssekretær Afdelingsformand

Indhold

Relevante retsforskrifter ..... II - 2253

Sagens baggrund ..... II - 2256

Retsforhandlinger og parternes påstande ..... II - 2278

Formaliteten ..... II - 2280

Parternes argumenter ..... II - 2280

Rettens bemærkninger ..... II - 2281

Realiteten ..... II - 2283

Parternes generelle argumentation ..... II - 2283

Rettens indledende bemærkninger ..... II - 2287

De ulovligheder, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet ..... II - 2290

De fastslåede mangler ved vurderingen af fusionens virkninger ..... II - 2290

— Parternes argumenter ..... II - 2290

— Rettens bemærkninger ..... II - 2291

Tilsidesættelsen af Schneiders ret til kontradiktion ..... II - 2294

— Parternes argumenter ..... II - 2294

— Rettens bemærkninger ..... II - 2295

De andre ulovligheder, hvormed Kommissionens adfærd var behæftet, og som angiveligt enten forværrede den skade, beslutningen om uforenelighed skal havde forårsaget, eller forvoldte en særskilt skade ..... II - 2299

Mangel på loyalitet ..... II - 2299

— Parternes argumenter ..... II - 2299

— Rettens bemærkninger ..... II - 2301

Tilsidesættelsen af Schneiders ret til at blive hørt af en upartisk myndighed ... II - 2303

— Parternes argumenter ... II - 2303

— Rettens bemærkninger ... II - 2304

Kommissionens afvisende holdning i forbindelse med fastsættelsen af vilkårene for delingen af Schneider og Legrand ... II - 2306

— Parternes argumenter ... II - 2306

— Rettens bemærkninger ... II - 2308

Udnyttelsen af de spændinger, der var opstået mellem fusionsdeltagerne ... II - 2311

— Parternes argumenter ... II - 2311

— Rettens bemærkninger ... II - 2312

Kommissionens tilsidesættelse af sin enekompetence ... II - 2313

— Parternes bemærkninger ... II - 2313

— Rettens bemærkninger ... II - 2313

Manglen på loyal gennemførelse af Schneider I-dommen ... II - 2314

— Parternes bemærkninger ... II - 2314

— Rettens bemærkninger ... II - 2315

Tilsidesættelse af retten til kontradiktion ... II - 2317

— Parternes argumenter ... II - 2317

— Rettens bemærkninger ... II - 2318

Den fejlagtige, illoyale og diskriminerende vurdering af de afhjælpningsforanstaltninger, Schneider foreslog i november 2002 ... II - 2319

— Parternes argumenter ... II - 2319

— Rettens bemærkninger ... II - 2320

Den påståede årsagsforbindelse mellem den tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af fællesskabsretten, hvormed beslutningen om uforenelighed er behæftet, og de skader, som det er blevet påberåbt, at den har givet anledning til ..... II - 2323

Forringelsen af værdien af Schneiders Legrand-aktiver ..... II - 2323

De af Schneider afholdte honorarudgifter, administrative udgifter og juridiske udgifter ..... II - 2330

Nedsættelsen af den salgspris for Legrand, der blev indrømmet Wendel-KKR for at muliggøre en udsættelse af ikrafttrædelsestidspunktet for overdragelsen II - 2334

De to skader og vurderingen af dem ..... II - 2337

Schneiders medvirken til skadens indtræden ..... II - 2339

Parternes argumenter ..... II - 2339

Rettens bemærkninger ..... II - 2340

Renter ..... II - 2342

Parternes argumenter ..... II - 2342

Rettens bemærkninger ..... II - 2343

Påstanden om forhøjelse af den tilkendte erstatning med summen af de nationale skatter og afgifter ..... II - 2345

Parternes påstande ..... II - 2345

Rettens bemærkninger ..... II - 2346